

Box 400

KOVA

KOVOJ
TU ĮGYSI
SAVO
TIESĄS



Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ SĄJUNGOS ORGANAS.

PREKIUOJA:

metams	,,	2.00
pusmečiui	,,	1.00

ADRISAS:

1815 Moyamensing ave.
Philadelphia, Pa. U.S.A.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Nr. 50

Philadelphia, Pa. 20 Gruodžio (December) 1907 m.

Metai III.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA“!

Amerikos padejimas eina blogyn.

MŪSŲ laikraščiai paskutiniu laiku suskato rašyt, kad «panikos» jau nėra, kad vėl visas padėjimas Amerikoje grįžta į paprastas vėzes — ką čia! — da dabar esą geriau, auksinių ir sidabrinių pinigų dabar esą daugiau, negu buvo prieš piniginį krizį. (Sk. «Lietuvos» N 49, «Piniginis krizis Amerikoje») Rodos, gerai, kad vilties priduoja skaitytojams. Teip ir valdžia darė, ir kad žmonės užsitikėtų bankomis ir neimtų iš jų savo padėtų pinigų, ji padėjo į jas kelias dešimtis milijonų dolerių. Užsitikėjimą gaivino pinigais. Ir mūsų laikraščiai, kad žmonės nenusigąstų, užsitikėjimą gaivina aiškinimais, kad dabar da daugiau yra pinigų, nekaip jų buvo pradžioje krizio. Teip ir Amerikos geležinkelių karalius Harrimanas tvirtina; jis sako, kad dabar padėjimas geresnis, negu pora mėnesių atgal. Jam gal teip ir išrodo, bet visai kitaip mano tie tukstančiai darbininkų, kurie vaikščioja be darbo ir kurių armija da eina didyn. Norėtume ir mes ramintis, aiškint, kad žmonės nepultų į desperaciją, bet tikrybė pati parodo, kad mūsų toki aiškinimai

gali but nemaloniais suvadžiojimais, nes jais netikės tie mūsų varguoliai, kurių moters, negalėdamos angliškai susikalbėt, meldžia draugo, mokačio angliškai, kad eitų su ja pas pabrigo bosą ir aiškintų jam jos verksmą, kad išguldytų jos ašarų kalbą, kuri turi suminkštint kapitalisto širdį, kad tik priimtų atgal į darbą nelaimingosios šeimos penėtoją.

Kad pinigų yra labai daug, tai tam įtikės kiekviens darbininkas, tik pasakys, kad tie pinigai ne jo, bet kapitalistų. Kad kriziui užėjus, pinigų da daugiau yra, negu buvo prieš krizį, tai visai neįstabus dalykas. Ir visokių prekių (tavorų) buva pilnos sankrovos, užėjus kriziui. Ir, kaip jau nurodžiau straipsnyje «Krizis praėjo!» (žr. «K» N 43), kriziai įsekmui tada ir atsitinka, kaip pabirkantai, norėdami viens kitą pralenkt savo turtų augime, pridirdina tiek daug tavorų, o neturi tiek rinkų jiems išleisti; pirmiausia pirklyba sustoja, o paskui turi stot ir pabirkai, nes mat pabirkantams nieks neduoda pinigų už tavorus.

Teip ir darbininkai dabar vienur kitur streikuoja. Koki

n'išmanėliai! — gal kas sušuks:— kada teip darbai susimazino, tai jie patys meta darbą! Bet jie streikuoja dėlto, kad pabrūkantiems jiems neduoda už darbą pinigų. Išmoka neva vertingais čekiais, kurių vienok bankos nemaino ant pinigų. Ar valgys tas išmargintas popierėles!

Tai ir pasirodo, kaip dabar «auksinių ir sidabrinių pinigų yra daugiau, negu buvo prieš piniginių krizį». Ant galo, argi čia «piniginis» krizis? Krizis tik apsireiškia pirmiausiai per pinigus, o jis pats yra pramonės krizis, kuris kapitalistų gospadorystėje neišvengtina turi atsikartoti į kelioliką ar į kelias dešimtis metų. Gali jį sustabdyt, nustumt tolyn, bet prašalint nieks negal, kol pramonė arba išdirbystė bus privatiškų ypatų rankose, o ne visuomenės. (Sk. «Apie krizio sustabdymą», «K» N 44).

Ar šiaip, ar teip — Amerikos ekonomiškasis ir politiškas ir politiškas padėjimas neina geryn, bet eina blogyn. Iš krizio, iš to pagirtino pinigų daugumo kyla vienur, kitur darbininkų streikai, kariumenė eina juos malšint, eina kaip į karę ir jau Nevados valstybės kasyklų apygardėse kariškas padėjimas; grėsia tokios pat skerdynės, kaip ketveri metai atgal buvo Koloradoj.

Iš to tik tas gali išeit gerai, kad darbininkų dauguma susipras ir susipratę, susivieniję, padarys kitokią tvarką; įvyksiantis krizis (da jis dabar neįvykęs pilnai) atvers žmonėms akis ir parodys, kad lupikų gauja, valdo netik ekonomiškai, bet ir politiškai, ir kad visuomenė yra tik spardomųjų tų sportų pilkė — «football», — ne daugias.

Po to visko matyt, kad Amerikai lemta netolimoj ateityj pergyvent sunkios dienos. Darbininkai privalo rengtis, kad jas sutiktų su savo uždavinių supratimu, kad galėtų greičiau išsklaidyt tuos troškinančius ukus ir atgabent žmonijai šviesą ir gerovę. Iš kapitalistų ir jų bernų — kapitalizmo apgynėjų to negalima laukt. Tik susipratusiųjų varguolių milijonai suras svietui laisvę, laimę ir šviesą!



Kova pati artinasi.

Šitas straipsnys buvo patalpintas «Keleivyj», numeryj nuo 25 liepos 1907 m., kuomet darbai beveik visuose pabrukuose ėjo pusėtinai. Dėlto darbininkai neatkreipė atydos ant mano žodžių, manydami, jog tai tuščia kalba.

Dabar, prasidėjus bedarbiai, iššauktai visuotino krizio užgimimui ekonomijos versmėse, kuris ne šiandien — rytoj bujos visoj Amerikoj, skaitau už pareigą da kartą priminti darbininkams jų užduotį.

Antonov.

* * *

Nemažai atsiranda tokių darbininkų, kurie tik spiaudosi, išgirdę apie susipratimą, organizaciją ar kovą. «Kam mums užsiimti nereikalingais darbais, — sako jie, — kuomet ir be to galima maitintis».

Tiesa, šiandien Amerikos darbininkas dar maitinasi pasmirduisiais «šolderiais» (kumpiais) ir šiaudine duona, dar jis apsirėdo kartūnais ir pakuluotais marškiniais, kol dirba, kaip jautis, po 10, 11 ir daugiau valandų per dieną. Bet kokis likimas tų, kas paseno,

nustojo spēkų, tapo sužeistu? Kaip gali tas gyventi, pas katra yra ligota pati, keletas kūdikių, arba seni tėvai? Išblyškę, prakaituoti, nuvarginti, su pūslėtomis rankoms darbininkai sako, kad kova jiems nereikalinga. Ar gi jų šerdys lig to suakmenėjo, kad kančios ir nužeminimai tapo malonus? Nejaugi žmogaus psichologija krito teip žemai, kad jis užsiganėdija tuo, ką turi — neiaugi sustojo progresas?

Garsus filiozofas Maks Nordau sako: «Skausmas yra faktorius progreso. Juo labiau sopa kokia-nors organizmo dalis, tuo didžiau stengiasi ji apsistatyti naujais ir gerais apsaugojimais».

Darbininkų klesą jaučia kuo-didžiausius skausmus kasdieną — ir jau, rodos, laikas būtų apginti savę. Tečiaus iš josios tarpo daugelis eina prieš normališką gamtos surėdymą. Negana to, kad atsiranda tamsių, nieko neveikiančių darbininkų, bet sutinkame ir tokių, kas šiokiu ar tokiu būdu trukdo daugiau susipratusiųjų draugų darbavimąsi.

Norėtusi pripažinti Maksui Nordau klaidą, vienok kiekvienas skausmo apsireiškimas akivaizdoj patvirtina neatmainomą teisybę. Rusijos žmonių prispaudimas ir kilus iš to revoliucija — liūdija tą patį. Kadangi visos pasaulės darbininkai yra slėgiamoji klesą, tai ir judėjimas, ir būdai kovos kilsta tik iš ten, Kur darbininkus labiau išnaudoja, ten jie kilsta aršiau, ir prie to varo pats vargas.

Ilgos darbo valandos, menka mokestis, bedarbė, neaprupinimas sužeistų ir pasenusių — verčia kiekvieną darbininką prie kovos, gimdo jame neapykantą ir susipratimą. Dėlto daugelis rišasi į unijas ir kitokias sąjungas su tikslu kovoti prieš kapitalistus už būvio pagerinimą. Reikia džiaugtis tūliems tokių organizacijų pasisekimams, bet nė ant valandos neturime užmiršti, kad tai yra tik elementariška rodyklė, jog vienybe galima nuveikti kapitalą. Sąjungos, pasiryžusios kovoti vien tik už savo sąnarių ar savo tautos gerovę, nors ir būtų pagirtinos, tēčiaus, apart savo nosies, jos toliau nieko nemato. O nepermatyti ateities, nesuprasti kapitalo ypatybių ir jo siūlyjimų rytojui reiškia būti aklui. Kovodami už ypatingus savo reikalus, mes privalome atminti, kad artinas daug svarbesnė kova — kova už visų darbininkų paliuosavimą, už sociališkos tvarkos įvykdinimą.

— Kas gi tą kovą sukels? — užklaus manęs draugai.

Tiesa, socialistų, kurie teip rengiasi į kovą galima neklausyti. Ramumas kiekvienam malonesnis, negu sukilimas. Kaip būtų revoliucijos ir nebus.

Bet ji artinasi pati.

Darbininkams tylint, kapitalas sparčiai lavinasi, grėsdamas visiems mirtim greitoy ateityj. Kapitalistai kožnos viešpatystės pradeda užganėdint vietinius gyventojus savo išdirbiniais. Negana to, jie priversti yra nemažai prekių išvežti į užrubežį, bet kadaigi ir ten yra savi kapitalistai, tai prasideda varžymaisi, kas iššaukia baisiausias kares.

Jau girdžiame, kad Amerikos Suvienytos Valstijos ruošiasi į karę su Japonija. Gal kilis, o gal ir nekils ta baisenybė, bet aišku, kad prie to verčia kapitalistų reikalai, kurie nebeturi kur dėti savo išdirbinių, o da čia japonų biznierių lenda į Ameriką. Nė Amerikos nė Japonijos darbininkams karė nerūpi; jie labiau mąsto apie tai, kaip daugiau uždirbti ir lengviau dirbti. Bet kapitalistams užmanius, visi vargšai turi lieti kraują, nežinodami už ką turi piauiti brolis broli už išnaudotojų gerovę, už tai, kad palaikyt ant savo sprando kraugerius!

Stengimaisi kapitalistų prie karės parodo tą, kad Amerika artinasi prie baisaus visuotino krizio, grėšiančio visiems mirtim. Milijonai darbininkų su tikslu prasimaitinimo dirbo neapsakomai ilgąs valandas ir išdirbo tiek prekių, kad jų niekas nebeišperka. Pradeda pūti ir gadintis krautuvėse; audimai, aviniai ir visokie daiktai riogso, o kapitalistas laukia pirkėjų. Darbininkai tame laike vaikščioja basi, apskarmaliavę, išalkę, bet neturi pinigų ir

negal nusipirkti. Išdirbystė eina karts nuo karto greičiau, o prekystė krinta žemyn.

Ką gi turi daryti šiame atvėjyje darbininkas ir kaip privalo pasielgti su kapitalistais?

Kapitalisto užduotis lengva: uždaryt pabirkus ir viskas. Ir mes neturim tiesos sakyti, kad tokis pasielgimas žvėriškas; jei jįsai to nepadarytų, tai sunaudotos ant išdirbimų gamtos dovanos supūtų, nueitų ant nieko, nes — kas jas išpirks? Uždare pabirkus ir paleidę ant laisvės (!) milijonus darbininkų, kapitalistai turės pinigų, kiek tik jiems reiks, dėlto jiems jokia baisenybė negresia, nes už pinigus visko gaus.

Kitokis darbininko padėjimas. Pasilikęs be darbo, jis nustoja ir duonos kashnio.

Jei darbininkai nesusipras ir nesukels sociališkos revoliucijos Amerikoje patys, tai kapitalas greitai laiku privers juos prie to. Čia triūso ir kapitalo šalis; tie du faktoriai artinasi prie galutinio susidūrimo, Amerikos atmosfera prisipildė elektrikos, žadančios nebelaukti. Organizuota sociališka revoliucija, arba krizis su visomis baisenybėmis ir kruvina sociališka revoliucija.

Abejonės nėra, kad revoliucija kils — ar tai darbininkams susipratus ar tai kriziui prisiartinus — tik reikia apsižiūrėti, kad neužkluptų ji mus neprisiruošusius, tamsius, išnetyčių. Aišku, kad darbininkai turėtų sukelt revoliuciją patys, tuomet ji pasibaigtų be didelių baisenybių, o gal ir visai ramiai praeitų, bet jeigu sulauksime krizio, tai, reikia tikėtis, įvyks skerdynės, teroras, plėšimai, baisūs ginčai ir tt. — bus laikinė anarchija, kuri teip blėdinga ir teip negeistina kiekvienam.

Revoliucijos galas vienas: įvyks sociališka tvarka, bet mes privalome priręgti jei kelius, nereikalaujančius kraujo ir kitų negeistinių pasekmių. Tą atlikt galima organizavimuosi, apsišvietimu ir energišku pasišventimu darbuotis visuomenės labui. Prisiartinus revoliucijai, susipratus darbininkas nepuldinės kaip pelėda, saulę išvydus, bet neabejingai stos į kovotojų eiles ir eis pirmyn po socialdemokratijos vėliava, veikdamas už amžinai skriaudžiamų darbininkų reikalus.

Užtai nesnauskime, darbininkai! Kapitalas rengiasi prie streiko, jis greitai apskelbs mums baisią kovą, praskambės jo prakeiktas lozungas: viskas mano, o jūs šalin! Nelaukdami to, mes darbininkai susivienykim ir, ištare: šalin kapitalas — apskelbkime jam kovą, kovą aštrią, galutiną, vedančią prie socializmo!

Antonov.



Buvusiems socialdemokratams.

1905 metais prasidėjo Rusijoje didysis sukilimas. Rude-nyje rodė, kad jau yra šokia-tokia laisvė. Kiekvienam buvo malonu pamatyti savo akimis, kaip mes sutaisėm po mietus ir kai-kuriuos sodžius žmonių miliciją. Tuo laiku buvo girdėti, rodos, ir paukščių balsai, garbinanti laisvę...

Prasidėjus 1906 metams, ėmė mainytis laikas. Drauge su naujais metais prasidėjo reakcija. Pradėjo nykti mūsų patarėjai ir pagalbininkai, kurie buvo prisidėję prie judėjimo «laisvių mete». Pradėjus naikinti laisvę ir jos malonų ir linksmą surėdymą, pradėjo mainytis mūsų draugai. Kaip šventas Petras savo mokytojaus užsigynė, teip tie mūsų «draugai» pradėjo gintis, kad socialdemokratų nepažįstą, nenorį jų pažinti. Aš labai gerai žinau, kad ir Amerikoje yra jau tų mūsų veidmainių, kurie yra išnešę po keletą šimtų rublių, kuriuos,

3
syrinktus kovos labui, pasisavino ir iškeliavo į Ameriką. Mišlija sau, kad Amerikoje bus liuosi nuo teisybės bausmės...

Kaip šv. Petras turėjo perprašyti savo mokytoją ir gailėtis už nusidėjimus, teip ir jums, draugai, prisieis išduoti rokundą Nemislykit, kad socialdemokratai prauyks, nemislykit, kad juos iškars caro valdžia, nemislykit, draugai, kad socialdemokratai paliaus varę savo pradėtą darbą. Aš patariu draugams, kurie yra prasižengę Lietuvos socialdemokratams: tegul kiekvienas skubinasi pataisyti savo gyvenimą, kuris dabar perdaug jau juodas. Nuimkit nuo savęs juodašimčio vardą! Kaip tai padaryti, jūs gerai žinot.

P. Žemaitpievė



Anglai Indijoje.

Parašė J. Baltrušaitis.

RODOS liepos mėnesyje, 1907 m., amerikiečių-anglų socialistų laikraščiuose, o pirmiausiai savaitiniame «Appeal to Reason», — kuriame visados greičiausiai ir gyviausiai atsiliepia nauji gyvenimo apsirėškimai, — buvo paminėta apie tik ką atsilankiusį draugą Krišną (angliškai: Krishna), indusą. Draugas Krišna yra filozofijos daktaras, ėjęs mokslus savo tėvynėje Indijoje, paeinąs iš vienos senųjų Indijos kunigaikštėčių giminės, gimęs Bombėje (Bombay). Už revoliucijinių minčių platinimą išvytas anglų valdžios į užsienį, jis atkeliavo į Europą, ilgokai gyveno Anglijoje, pagalios atvyko į Ameriką su agitacijos tikslais. Lapkričio mėnesio pabaigoje atvyko į Philadelphiją, kur netikėtai ir mūsų draugams teko pamatyti tajį revoliucionierių iš tolimojo pasviečio — Azijos, ir išgirsti jo prakalbą, atsilankius jam 1-sios LS S. kuopos mėnesiniame susirinkime. Dr. Krišna savo prakalboje — didelis satyrikas; kalba apie visokius skriaudėjus ir pripaudėjus drąsiai, aiškiai ir sumaniai, prirodydamas jų tamsius darbus, žmonių engimą. Matyt, kad revoliucionierių būdas visur vienoks: nepaprātę velti tiesą į bovelną, nekenčia to, visada «į akis svietui pasako teisybę».



Pundit Dr. N. Krishna, Ph. D.

Drg. Krišna — žmogus su ryti-niu temperamentu: karštas, lipšnus, šnekus, drąsus; pasikalbėjime ne vienam europiečiui ar amerikiečiui gali pasirodyti «nerimtu», tačiau, kaipo revoliucionierius, visiškai išsiliuosavęs iš «rytinės» veidmainybės ir didybės ir su visais apsieina kaip lygus su lygiais. Jis yra tikras proletaras, bet nesiskundžia savo likimu, neaimanuoja už save, nes jis — tikras revoliucionierius. Jis — nukentėjęs nuo Anglijos valdžios persekiojimo, parodo, kad šimtai tokių-jau žmonių, revoliucionierių Indijoje nukentė, o milijonai apiplėšiamų nepakeliamais mokesčiais ir bausmėmis žūsta jo tėvynėje; jis neužsiganėdina ir šita misija, ne vien anglų plėšikavimą Indijoje jis svietui praneša, jis nurodo, kad negeriaus yra ir kituose pasviečiuose, nupiešia Amerikos kapitalistų gudriai supinamas ekonomi-

skai politiškai kilpas, kuriomis visuomenę supainioja ir žiūri į ją lyg į musę vortinkliuose, Dr. Krišna, pildydamas savo uždavinį, nori pranešti ir lietuviams apie indų (indusų) vargus, patalpinant tai «Kovoje». Todėl atsilankęs «Kovos» redakcijoje, papasakojo daug įdomių apie Indiją dalykų, parodė daug faktų. Ant tų faktų remdamasis, o išdalies semdamas ir iš kitų šaltinių žinias, aš ir rašau šį straipsnį. Tegul tos žinios sudrūtina mūsų revoliucijonišką būdą!

* * *

Pirmasis anglų apsigyvenimas Indijoje.

Indija guli į piet-ryčius nuo Lietuvos ir priklauso prie Azijos sausžemio. Didesnė jos dalis išsikiša kyliu į pietus į Indiškąjį didįjūrį arba oceaną, ir dėlto Indija labai paranki visasvietiniame susinešime, pirklyboje – laivais prieinama iš vakarų, pie'ų ir rytų. Tai-gianglai, kaip iš senovės garsiausi jurininkai, 1600 metais atplaukė į Indiją kaip pirkliai. Pirmiausia jie apsistojo Surato mieste – vakariniame Indijos pakraštyje, Maderas mieste – piet-rytiniame pakraštyje, ir rytiniame pakraštyje Kalkutos mieste. Jie prašėsi Indijos ciesoriaus, kad leistų jiems apsigyvent. Ciesorius, kaip reikalingus ir gabius pirklius priėmė ir jie apsigyveno. Neužilgo ir daugiau priplaukė tokių gabių pirklių ir šiaip žmonių iš Anglijos. Paminėtose vietose po kelių dešimčių metų jau tie ateiviai užėmė didelę rolę prekyboje ir pramonėje: įkūrė įvairias dirbtuves ir didesnės sankrovos buvo beveik vienu anglų rankose.

Anglų suokaltis.

Žinomas dalykas, kad toj gadynėj išėviais ir ateiviais negalėję būti «prasti», darbo žmonės, nes tie buvo baudžiauninkais ir vergais ir tūnojo po sunkiu feodalų jungu. Ir Indijos ateiviai buvo turtingieji žmonės. Turtingieji visados eina išvien su valdžia; jei kur da valdžia ne jų rankose, tai vistiek pastaroji juos visokiais būdais remia, nes ir jie niekad neužmiršta, kad ranka ranką tur mazgot... Anglai patyrė, kad Indija labai turtinga, labai gamtos apdovanota šalis ir tuojaus sumanė paimti ją į Anglijos valdžios globą. Jie matė, kad tada bus geriausia jiems traukti iš tos šalies naudą, apiplėšti ją; matė, kad negali tapti tikrais pavergėjais ir baudžiauninkų viešpačiais, kada šalis turi savuosius viešpačius ir karalius; matė, kad bejieškant lobių, drąsiau begrobiant juos, gali būti riestai nuo vietinės valdžios ir didikų. Dėlto jie sudarė slap-tus plenus ir, remiant Anglijos valdžiai, ėmė juos slaptai vykdyti į gyvenimą.

Kokia tuomet buvo Indijos valdžia.

Visos Indijos valdovu buvo ciesorius arba imperatorius; jis turėjo dvi sostapiles: Dehali ir Pūna (Poona – vakaruose). Visa šalis dalinosi į 30 provincijų, kurių kiekvieną valdė atskiras ciesoriaus vietininkas – gubernatorius. Prie tų trisdešimties gubernatorių buvo 600 kunigaikščių, indiškai vadinamų r a d ž i a, kurie valdė kariumenę, t. y. buvo kaipi kariškaisiais valdininkais, jana-rolais.

Anglai suokaltininkai pirmiausia kreipėsi į gubernatorius, prikalbindami juos neklausyti ciesoriaus, atsimesti nuo jo ir pastoti nepriklausomu monarcha; prikalbino teipgi kiekvieną jų, kad apskelbtų kaimyniškiems gubernatoriams karę, prižadėjo padėti jiems toje karėje, kad, apkariavus visas provincijas, įgytų ciesoriaus valdžią. Ir tiems 600 kunigaikščių – bent didesniems – kiekvienam slaptai prižadėjo ciesoriaus valdžią, kad neremtų gubernatorių.

Tuo tarpu suokaltininkai šitam slaptam tikslui įkūrė Surate ir Kalkutoje parako ir visokios amunicijos dirbtuves. Tame gubernatoriai matė nemažą iš anglų pusės spėką, kuria galima pasitikėt,

pradėjus karę su savo «priešu» kaimynu. Kunigaikščiai tą pat manė, viens nuo kito slėpdami tuos savo plenus. Jų valdžioje kariumenė, su kuria viena jau galima pradėt vidurinę karę, o toliaus gubernatoriai galės neduot nė amunicijai, nė kitų karei reikalingų dalykų: tą viską gaus iš anglų slaptojo arsenalo.

Jau nereikia nė aiškinti, kas toliau buvo, šiteip sukursčius vienus prieš kitus. Kilo viena po kitai naminė ir savytarpinė karė: – karė iš vienos pusės tarp gubernatorių, iš kitos pusės tarp kunigaikščių, o viduryje – tarp kunigaikščių ir gubernatorių.

Anglų viešpatavimas.

Sako: kur du raujasi, ten trečiasis pasinaudoja. Bet šičia ro-vėsi iš trijų pusių, o ketvirtasis pasidojo. Anglai pirmiausia apė-mė provinciją Bėar (Behar), paskiaus Maderas prezidentiją, kuri užima beveik visą pietrytinį pakraštį iki pat pietinio galo; paskiausiai apėmė Burmą – provinciją, gulinčią į rytus, teip pat plačiai prieinančią prie didįjūrio. Teip plačiai apėmus Indijos pakraščius, anglų valdžia jautėsi kaip ir visos šalies viešpačiu; visa plačioji pirklyba, prekių išvežimas ir atvežimas puikiai stovi, kada yra tiek puikių prieplaukų; toliaus gulinčias provincijas jau galima priverst nusigyventi, uždedant didelius maitus už prekių (tavorų) įvežimą bei išvežimą.

Susiniovus gubernatoriams ir kunigaikščiams už ciesorišką valdžią, anglai apsiskelbė pasaulei, būk jie atėję nuramint tųjų «pagonų» ir šaukė, kad tą «krikščioniškąjį» jų darbą ir kitos krikščioniškos šalys paremtų. Visos krikščioniškosios šalys siuntė misijonierius. Misijonieriai švietė tuos «pagonis» krikščionišku mokslu su kryžium rankose, o krikščioniškiejie karžygiai – su durtuvais ir kartuvėms.

Reikia paminėti da vieną tamsiųjų įėgų įnagį. Anglai žinojo gerai, kad blaivus protas, nors ir suvadžiotas, suklaidintas, vis iš-eis iš tų painių ir atsikreips prieš savo tikrąjį nevidoną, dėlto jie viską darė, kad tik vietinius gyventojus pritraukti prie girtybės. Indijoje ir Persijoje iki tų laikų žmonės nežinojo svaiginamų gėry-mų. Anglai įvedė degtinę ir kitus svaiginamus gėrymus, sykiu platino ir prostituciją arba – jei teip sakyti leistina – meilės pirklybą, ir plėšimus.

Tai tokiu būdu Anglija ir kitos krikščioniškosios šalys platino krikščionybę tarp pagonų indų.

Indija galutinai pateko į Anglijos valdžios globą 1805 metais

* * *

Šiuomi baigiasi pirmoji mūsų pasakojimo dalis. Toliaus parašysiu, kaip dabar Anglija valdo tą savo vadinamą «koloniją».



Šiokios-tokios žinėlės apie tuos, ką kovoja už geresnę žmonių ateitį.

VASARĄ atliktame Rusų Socijaldemokratų Partijos susiva-žiavime, Londone, keliatas dalyvavusiųjų apklausė kitus savo draugus ir gautomis žiniomis pasidalino su visuome-ne. Kai kurias tųjų žinelių ir mes sunaudosime, idant parodyti, kas per žmonės kovoja ir kenčia už darbo žmonių ateitį.

Iš užklaustųjų atsakymus davė 336 žmonės, kuo-ne visi dalyvavusieji. Jų tarpe pasirodo buvę: 119 rusų (tame skaičiuje A-leksinskij ir kiti II dūmos socijaldemokratų kuopos atstovai), 98 žydai (iš jų 57 prigulintieji prie tam tikros žydų socijaldemokratų partijos Bundu vadinamos), 38 lenkai (35 priguli prie Lenkijos socijaldemokratų organizacijos), 31 gruzinas (tame skaičiuje gar-susis dūmos kalbėtojas Ceretelli), 30 latvių, 7 mažarusiai. Buvo ir

armėnų, estų, vokiečių, osėtinų, grekų. Lietuvių buvo tik vienas, atstovaujantis Lietuvos socialdemokratų partijai; tas pasiaiškina tuo, kad šitoji partija da nėra susivienijusi su Rusų s.-d. partija ir todėl negalėjo rinkti atstovų šiam susivažiavimui lygiais su kitais balsais.

Jeigu išskirstyti dalyvavusius susivažiavime pagal užsiėmimo, tai pasirodo, jog paprastųjų darbininkų buvo 116 žmonių, visokių kontorščikų, prikazčikų ir kitų pirklybėje tarnaujančiųjų — 24, daktarų, inžinierių, advokatų, mokytojų — 55, revoliucionierių, ką užsiima vien tiktai revoliucijos darbais — 56, rašytojų — 51, žmonių be tam tikro užsiėmimo — 12, studentų — 20, žemdirbių — 2.

Atkreipiame akį į didelį skaičių darbininkų-atstovų šiame susivažiavime! Tas užkėmša burną visiems tiems, ką užpuldinėja ant revoliucionierių partijų, būk jose viską vedą neturėdami ką veikt intelligentai, kurie ir «suvadžioja žmones»... Žymus «ne-intelligentų» skaičius susivažiavime apsiereiškia ir tame, kad jame dalyvauja 148 žmonės, ką negavo jokio mokslo (be mokyklos, patys iš savęs apsišvietė), ar tiktai pradinę mokyklą yra išėję.

Paprastai socializmo priešų sakoma, kad jo mokslą skelbią ir platiną «beūšiai piemenis». Kasžin, ar tą patvirtina Londono susivažiavimas, kuriame vidutinis dalyvavusiųjų amžis siekia apie 28 metus! Kad dalyvavo jame jau pilnai susipratę žmonės, parodo ir tas, kad kiekvienas jų yra dirbęs kaip socialdemokratas maždaug 6 metus, vidutiniškai imant, kad ant vieno žmogaus išpuola apie metus ir dešimtį mėnesių kalėjimo už politiškus prasikaltimus (tik 58 dalyvavusiųjų ligšiolai nebuvo traukiami prie atsakomybės, o buvo ir tokių, ką buvo traukiami 10 ir 15 kartų!). Ne pro šalį bus paminėjus, kad 6-iems dalyvavusiųjų jau paskirta valdžios teismų mirties bausmė, o vienas net skaitomas pakartu!

Tai tokie žmonės atstovavo Londono susivažiavime Rusų valstybės susipratusių darbininkus, tokie žmonės galvojo ir tarėsi, kaip vesti toliau tokią sunkią kovą už žmonių gerovę.

B.

* * *

Apie dalyvavusius Lietuvos Socialdemokratų Partijos VII-ame susivažiavime (antroji pusė rugpiūčio š.m., Krokavoje) surinkta šios statistiškos žinios: Tarpe 22 dalyvautojų 9 draugai turėjo amžiaus nuo 20 iki 24 metų, 7 — nuo 25 iki 30 metų, 6 — nuo 30 iki 41 metų. «Nelegališkų» (nusidėjusių prieš valdžią) buvo aštuoni, pusiau-legališkų — 5, legališkų (kurių nusidėjimų valdžia da nesužinojus) buvo 9 žmonės. Pagal luomą tie 22 dalyvautojai dalinosi taip: valtiečių (ūkininkų) buvo 10, miestiečių — 4, bajorų — 5, valdininkų vaikų — 2 ir 1 beluomis. Pagal tautą dalinosi šiaip: lietuvių buvo 11, lenkų — 7, baltgudžių — 1, žydų — 1, latvių — 1, rusų — 1. Darbininkų buvo 7, inteligentų 15 (tame skaičiuje 4 studentai). Baigusiujų aukštesnius mokslus — 4, studentų iš aukštųjų mokyklų — 4, nepabaigusiujų aukštesniąją mokslą — 3, vidutinio mokslo žmonės buvo 3, naminio mokslo (ką patys mokinosi, apsišvietė) — 8. Kaip ilgai kuris dalyvavęs revoliucijiniame judėjime, pasirodo šiaip: 1 draugas dalyvavęs daugiau kaip 15 metų, 5 draugai — nuo 10 iki 15 metų, 7 draugai — nuo 5 iki 9 metų, 9 draugai — nuo 2 iki 4 metų. Iš Lietuvos socialdemokratų partijos buvo 11 draugų, iš «Socialno-Demokratyczna Partija Litwy»*) — 9, iš abiejų partijų — 2. Vieną kartą areštuotų buvo 6 draugai, du kartu — 4, tris kartus — 5, keturis kartus — 2, šešis kartus — 1, aštuonis kartus — 1, devynis kartus — 1, nė sykį neareštuotų buvo 2 draugai. Susivažiavimo dalyvautojai kalėjime buvo išviso 205 mėnesius, arba 17 metų ir vieną mėnesį. Teismo nuspręsti buvo: 5

*) Šita partija yra tai lenkiškoji dalis LSDP., su kuria ji tame VII susivažiavime galutinai susivienijo ir priėmė tąjį vardą, tinkantį lenkų kalbai.

draugai dvidešimts dvejiems metams į Siberijos Rytus, 5 draugai 28-iems mėnesiams kalėjimo, du draugai aštuoneriems metams į Rusijos Rytus, o du — 9-riems metams policijos priežiūros.

(«Mysl Socjalist.»)



Varguolių daina.

Už ką mes, varguoliai, teip esam kalti?
Kodėl tiek daug vargo mes turim iškęsti?
Ar gi Visagaliui nelygūs visi,
Kad reikia varguose be vilties mums skęsti?
Mes statom ir puošiam aukščiausius rūmus,
Kad vos akimis užmatai jų viršūnę, —
Pats lindome žemėj, po urvus tamsius,
O rūmuos gyvena tik ponai didžiūnai.
Mes verpiam ir audžiam aksomus, šilkus,
O patys nešiojame rudą lopuotą sermėgą;
Už tai gi parėdom, išpuošiam ponus,
Kad jiems su mums ir sus'eiti jau gėda...
Mūsų rankoms išarti, apsėti laukai,
Mes kepame duoną, skaniausią ragaiši,
O mus gi vis spaudžia tie bado laikai,
Gyvenam per amžių pusiau pats igaišė...
Mes ponų dykūnų auklėjam vaikus,
Ne vienos varguolės krūtims jie penėti,
O štai kaip apmoka jie mūsų vargus, —
Krepšys į senatvę vien lieka dėvėti!
Mes statom, užlaikom visur mokyklas,
O durys jų drūčiai nuo mūsų uždarytos.
Kam, sako, varguoliui tas mokslas, šviesa?
Mes turim tik dirbti ir juos tik maitinti...
Ei, broliai varguoliai! atėjo jau laikas:
Gana jau dykūnams mūsų vardgiednių kraujo!
Lai kelias iš purvo vergijos tas vaiks,
Tepraded gyventi, atgimęs išnaujo!
Numeskim tamsybės tinklus nuo akių,
Mokinkimės, švieskim, — per mokslą į šviesą
Tegalim išbristi iš savo vargų
Ir tikrą įgyti sau laisvę ir tiesą!

Musė.



Į kovą, pirmyn!

Kovos vėliuką iškėlė augštyn,
Eikime, broliai, išvieno pirmyn!
Teišsiblaivo iš miego sapnai
Ir tesugriūna tamsybės namai!
Baisias kankynes, kur pūdo visus,
Drąsiai nustumkim į gelmių nasrus!
Laikas į darbą, jau galas sapnams,
Laikas jau stoti į kovą draugams!
Slėgiantis jungas greičiau tepražūn!
Broliška meilė tarp mūsų tebūn!

Jovaras.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Rusija. Nepaprastas sujudimas kilo dėl nusprendimo išvaryti į katorgą 37 socialdemokratų atstovus antrojoje dūmoje. 50 tūkstančių darbininkų Peterburge ir apie 75 tūkst. darbininkų Maskvoje pametė darbą, tuomi protestuodami prieš žvėrišką valdžios pasielgimą. Peterburgo studentai — vyrai ir moters — teipgi bandė padaryt demonstraciją prieš universitetą. Policija ir kariumenė neleido prasidēt jokiai demonstracijai. Sykiu su buvusiais atstovais išvaryta 17 kareivių ir civiliškų ypatų. Visi kaltinami už valstybės viltvilystę, arba išdavystę. (Kada gi valdžia už tai bus nuspręsta!)

Dūmoje socialdemokratai teipgi bandė užklausti (interpeliuoti) apie tą dalyką, bet dešiniųjų kaukimas nedavė jiems nė žodžio ištart. Po to visi kairiejie apleido salę. — Finansų ministeris padavė dūmai ateinančių metų budžetą (įplaukų ir išlaidų) sumanytą. Pasirodo, kad tiems metams nepritenta 93 milijonų dolerių, kuriuos reikia būtina iš kur-nors gaut. Ministeris mato tik vieną šaltinį — paskolą. Bet kas skolīs, kad dūma teip juoda!

Peterburge areštavo seną ir garsų revoliucionierių Čaikovski.
Amerikos Jungt. Valstybes. Laikraščiai paduoda iš ūtikimų šaltinių žinias, kad Prancūzijos valstybės banka žada paskolint Amerikai aukso. Žinoma, negelbėjimą tas reiškia, o tik prancūzų turčių pelną. — Washingtonė kalba didžiūnai, diskutuoja, ar bus karė su Japonija, ar ne? Valdžiškios ypatos apie tai tyli, kaip grabai. Valdžia rūpinasi sudrūtint Filipinų pakraščius, kas reiškia, kad rengiasi į karę su Japonija. Teip tvirtina laikraštis «Globe». Filipinai netenka savistovybės, Amerika juos pilnai valdys. Svetur valdžia jieško pajėgos, bet viduryje — griūva ir griūva. Reikia, kad minia tik pasijudintų...



Iš Amerikos darbininku gyvenimo.

Baisi nelaimė. Gruodžio 6 d. Vakarų Virginijoje anglių kasyklose N 6 ir N 8 apygardėje Monongah užgriuvo penki šimtai darbininkų. Įėjus į kasyklas dieniniams darbininkams, angliniai gazai, ten prisirinę, eksplodavo ir dėlto atsitiko tas sugriuvimas. Apie 500 darbininkų liko po griuvėsiais. Užgriuvo apie 700 ypatų, bet kiti da liko gyvi. Paleido į darbą ventilatoriumus, išvarė negerus gazus ir galėjo įeit gelbėtojai į kasyklas; jie išgelbėjo kiek žmonių. «Paleido į darbą ventilatoriumus» — praneša laikraščiai. Matyt, kad pirmiau ventilatoriai ilsėjosi. Kokia paisybė tų darbininkų! Kaip jie ilgai nyksta, žūsta miniomis, ir nesusipranta, kad reikia įvest kitokią tvarką, savo priežiūra! Jų — minia, o minia turi galybę. Bet jie vis lyg ožiai eina į kapitalistų žudynes, eina ramiai. Ne tik keli šimtai darbininkų žuvo, bet apie 350 jų šeimynų, susidedančių iš 2 tūkstančių ypatų suviršum, liko našlaitėms ir skurdas, badas joms grėsia.

Darbininkai! ar ilgai da kvailybėje tūnosit, ar ilgai kapitalistų jungą nešit ir žūsit, kaip karės lauke!?

Kareiviai su kardais rodo darbininkams teisybę. Nevados valstybėj sustreikavo darbininkai kalnakasiai, t.y. visai atsisakė dirbt, kada kompanija pradėjo, — kaip paprastai beveik visur dabar daro — išmokėti popierėlėms čekiais be vertės, vieton pinigų. Tų popierų bankos nemaino ant pinigų, tai darbininkai jaučia, kad už dyką dirbti neverta, geriaus dykiems būt, nes ar šiaip ar teip neturės kuo gyvent. Tuo kapitalistai su savo valdžia kreipėsi į Kali-

fornijos valstybę, kad atsiųstų jungtinę kariumenę, nes jų valstybė neturint savos kariumenės. Tuo iš San Francisco pribuvo du batalijonai kariumenės su karabiniais, armotomis ir kulkosvaizdžiais. Mat, sako, darbininkai «buntavojasi» ir «norį» kapitalistų nuosavybę dinamituot. Toliaus važiuoja iš visų kraštų į tą apygardę šnipai; gabena iš visur streiklaužius. Kad tik neatsikartotų tokia pat skerdynė, ką anais metais buvo Koloradoj. Truksta žinių, nes visi telegrafo kantorai apstatyti kareiviais, neleidžia «neištikimos» ypatos, kad nepraneštų apie valdžios ir kariumenės darbus. Iki šiol (gruod. 14 d.) da tik nedidelės kelios peštynės įvyko. Nors šnipai ir visoki kapitalistų pasamdyti valkatos stengiasi iššaukti riaušes, bet darbininkai tiek tur supratimo, kad bereikalo savo jėgų neleidžia. Ateis valanda, kada jie pasirodys visoj Amerikoj su savo gale...

Streikininkai priklauso prie Vak. Kalnakasių Federacijos, kurią teip valdžia stengiasi išnaikint! Kapitalistai nutarė priimt tik priklausančius prie Am. Darb. Federacijos, jei nebus gana nesąjunginių streiklaužių.

Vėl pradeda darbą. Geležinkelių karalius, Harriman, kuris krizio pradžioj paleido 8 tūkstančius savo darbininkų, dirbančių prie statymo naujo geležinkelio «Union Pacific & Southern Pacific», išleido įsakymą, kad vėl pradēt tą darbą ir atgal paimt 6,000 darbininkų. (2,000 da lieka pasilsēt bado karalystėje).



SANJUNGOS REIKALAI.

LSS. Sekretoriaus pranešimai.

Philadelphia, Pa. 1-mos kuopos draugai gyvenanti kitoj dalyje miesto, esant pertoli lankytis 1-mos kuopos susirinkimuose, sutvėrė atskirą kuopą, kuri užima vietą išnykusios kuopos Traverse, Mich. No. 13.

Montreal, Canada, lapkričio 24 d. susitvėrė nauja kuopa, No. 84.

Pild. Komiteto nutarimai.

Kryvulė P.K. No 16. Įnešimas vieno sąnario ir P.K. drg. J. Griniaus: kad komisija, kuri dabar yra išrinkta LSS. turtui prižiūrėti, kas savaitė praneštų P.K. apie visus LSS. įplaukimus ir išleidimus. — Užtai balsavo 2 P.K.-to sąnariai. 1 balsavo, kad tokio pranešimo užtenka kas tris mėnesiai arba sykį mėnesyje.

Draugai, Komisijos nariai, malonės prisilaikyti P.K. nutarimo ir kassavaitė pranešti P.K.-tui pilną atskaitą.

LSS. sekr. P. Dubickas.



Apie keliaujantį organizatorių.

Rochester, N.Y. 7 kuopa LSS. 1 d. gruodžio susirinkę svarstėm apie reikalingumą LSS. keliaujančio «agitatoriaus». Iš karto, pakėlus tą klausimą, visi draugai sutiko, kad tas mūsų Sąjungai būtina reikalinga; tik kada ėmėm svarstyt, kur surast šaltinį tokių lėšų uždengimui, pasirodė, kad mes patys esame tas šaltinis ir turime semt iš savo mažų kišenių. Tas da būt nesunku, kad tik vieno tokio šaltinio mums tereiktų, bet pažiūrėkim dabar: «Kovos» fondas, literatūros fondas — ir tie šaltiniai silpni, o be to turime remt revoliuciją ir šelpt kankinius. Kitas pavojus grėsia — bedarbių laikai, o «Kovos» išdas tuščias. Jeigu tik da toliau darbai su-

stotų ėje, tuom laiku sustotų ir aukų įplaukimai ir daug rastųsi Sąjungoj draugų, kuriems būtų sunku išsimokėti ir mėnesines duokles; tada ir «Kova» sustotų ėjus. Tai dang benorint, mažai nustotume. Tiesa yra keli šimtai, kuriuos paskolino gerų mislių draugai, bet tie reikalingi mašinoms pirkti. Kad toks agitatorius būtų naudingas, tai tą kožnas patvirtis, bet jei vietoje 25c. reikėtų mokėti 30c. mėnesinės, tai daugumas narių nepanorės; o kitokių šaltinių mes nematome. Kokią padarytų Sąjungai naudą toks agitatorius, tas priguli nuo gabumo ypatos. Jo kelionė ir užlaikymas lėšiuotų gana daug. O ir be to daugelis kuopų turi po kelis gerai prasilavinusius draugus; da geriausiai, kur yra rajonai — ten agitacija eina neblogiausiai. Geriausiai būtų, kad visi pastotume agitatoriais, tada ir šaltinių mažiau reikėtų. O tam tikslui reikia padidinti mūsų literatūrą; ne gana tų mažų knygučių, būt geistina, kad galėtume atspauzdinti iš kitų kalbų didesnius veikalus.

Užbaigdami mes tuos svarstymus patariam sekančiai: uždėti da 3-čią fondą, vardu «Agitatoriaus fondas», į kurį galėtų plaukti liusanorių aukos, ir išrinkti tokį agitatorių, kuris, su žinia Pildomojo Komiteto, galėtų apkelti tokias vietas, kur visai nėra kam agituoti. Mes statėm 4 kandidatus į agitatorius, ir diduma balsų priimtas F. Bagočius iš Pittsburg, Pa. Jei jam sąlygos leistų tuom užsiimt.

7-ta LSS. kuopa.

Niagara Falls, N. Y. 82 kuopa.

Mes savo mėnesiniame susirinkime svarstėme 60-tos So. Bostono kuopos įnešimą kaslink Sąjungos keliaujančio organizatoriaus. Mes vienbalsiai nutariam, jog negalima įkūnyti šio užmanymo, nes toks žmogus užlaikyti daug kaštuotų, o mūsų Sąjunga ir teip silpnai finansiškai stovi. Antras dalykas: lietuvių apgyventose kolonijose, kur galima surengti prakalbas, tai beveik žėdnaj vietoj yra nepartoli koks agitatorius, bile būt kam surengti prakalbas. Tūlesnį apsvarstymą paliekam visoms kuopoms.

Su gerais velijimais socializmui

Sekr. Ignotas Kudlauskas.

P a a i š k i n i m a s a p i e o r g a n i z a t o r i ų . — Apkalbamasis įnešimas eis per referendum. Dėlto negaliu iškešti nepaaiškinęs kai kurių to dalyko pusių, kad referendum nebūtų lyg kokių pralekiančiu uodu, kaip tai buvo beveik su visais pirmesnais referendumais.

Įnešimas kalba apie «organizatorių», o draugai svarsto apie «agitatorių» ir «kalbėtoją». Gyvas nesusipratimas. Gaila, kad pas mus įnešimai niekad nebūva rimtai, visapusiškai apsvarstyti; jie yra paduodami visai pliki, be paaiškinimų. Teip ir čia: nepaaiškinta organizatoriaus uždavinių ir priedermių, nepasakyta, iš kur bus imta jam užlaikymas. Neturiu teisės čia svarstyti — nes tik kuopos tai gali atlikti, — bet praeinant galiu pasakyti, kad juo organizacija stipresnė savo uždavinių ir darbo supratime, tuo ji stipresnė ir medegiškai. Argi galėtų gyvuoti — pavyzdžiui, — «Kova», jeigu mažai būtų atsiradę lietuvių, suprantančių reikalingumą mūsų socialistų vienijimosi? Kad ta vienybė būtų aiškiau suprasta, kad jos darbas būtų sutvirtintas — tam ir organizatorius paskirt sumanyta. Mūsų organizacija remiasi ant kuopų; kuopa tai jos pamatai. Tai-gi organizatoriaus pirmiausias ir svarbiausias darbas — viduryje kuopų. Viešos prakalbos stovi jo uždavinyje ant antro pleno. Jis turi būt labai praktiškas žmogus: ne garsiais žodžiais, bet rimtais, nuosekliais socializmo principų ir kuopų reikalų ir darbų išaiškinimais, jis tvirtis ir tvirtis kuopas ir per tai — visą organizaciją.

Mums organizatoriaus reikėtų ne vieno. Tik šiuo tarpu — kelblus dalykas — kur kreipiesi vis su kaktu į «finansišką puolimą»...

Vis tai paeina iš pačių susipratusių draugų neatbolumo, nepaismymo, neįsigilinimo į tikruosius savo organizacijos reikalus ir savo uždavinius. Tas matyt ir iš dabartinių šaltų, paviršutinių svarstymų, o ypač iš to, kad svarsto ne apie tai, kas įnešta, tik apie viešas prakalbas ir kalbėtojus. O gal ir įnešėjai manė tik apie «agitatorių — kalbėtoją»? Negali to žinoti, nes įnešimas nepaaiškinta.

«Kovos» Redaktorius.



Nuo Konstitucijos Komisijos.

Kaip I-sis Komisijos susivažiavimas nutarė (žr. «Kovos» N 46), ne viskas teip įvyko: nė viens jos narių nesuspėjo parašyti paimtus punktus ir susiūt savo pirmsėdžiui; 2-sis susivažiavimas vienok įvyko paskirtu laiku, t. y. gruodžio 6, 7 ir 8 d., nors ir vėl ne pilnas. 6 dieną susirinko tik trys nariai: drgg. — Širvydas, Dubickas ir Baltrušaitis; 8 d., nedėlioj, atvažiavo drg. Šukys. Drg. P. Grinius parašė laišką, kad per darbus negalys pributi.

Konstitucijos sumanymas da neužbaigtas. Nutarta nedaryti trečio susivažiavimo, kad Sąjunga neturėtų kaštų. Neapdirbtus straipsnius buvusieji draugai apsiėmė namie apdirbt ir iki kalėdų susiūt pirmsėdžiui. Drg. Širvydas paėmė du straipsnius: Susivažiavimus ir Referendum; drg. Šukys paėmė straipsnius apie administratorių ir Sąjungos turtų kontrolės komisiją; drg. Dubickas paėmė apdirbt sekretoriaus priedermes; man liko pabaigt apie rajonus ir šie da nesvarstyti straipsniai: Veikiamasis komitetas, Pildomasis kom., Literatūros kom., Organas ir Redaktorius. Gavęs nuo kitų komisijos narių medegą, aš privalau, pagal nutarimą ir mano apsiėmimą — kurį — nota bene — nežinau ar galėsiu išpildyti į laiką, — apdirbt ir tą viską pasiūt per Komisijos krivulę; su visokiais pataisymais konstitucijos rankraštis sugrįš man ir iš tų nuomonių turėsiu padaryti vieną ir tada vėla pasiūt per krivulę. Tas turėtų tęstis maždaug iki pusei sausio 1908 m. Kada komisijos bus galutinai priimta, tada bus atspauzdinta organe ir pavesta referendumui.

K. K. pirmsėdis J. Baltrušaitis.



Da kartą apie dienraštį.

Mylimi draugai LSS. Visi žinom gerai, kaip «Kova» pradėjo gyvuoti; galima sakyti, kad kaip ir Egipto piramidės — iš nieku. Bet pažvelkim į ją šandien, tuoj visai kitaip išrodo. Pasivijo savo didumu tuos laikraščius, kurie jau nuo 20 metų gyvuoja. Ar gi tūkstantis ir penki šimtai draugų negalėtų perkeisti į dienraštį? Aš atsišaukiu į tuos draugus, kurie neabejoja pradėtąjį darbą vartyti, bet stumia pirmyn. Ar gi jau neatsiras nors 50 draugų, norinčių patirti dienraštį «Kovą». Ar gi jau mes teip visi 1500 draugų esam nuskurę, kad neverti būtume \$5000; aš tam netikiu. Tik trūksta gero noro, o pinigų yra į valias dienraščini. Aš teipgi nėu turtingas, nė kokis vertelga, bet rankpelnis, kaip jūs, mylimi draugai; nors maž daugiaus užpelnau, ne kaip daugelis kitų, tai aš ir dėl dienraščio prižadau daugiau keletą dolerių, kaip kiti draugai,

jeigu tik atsirastų reikalingi tam tikslui. Meldžiu «Kovos» redaktoriaus paaiškinti kiek reiktų dienraščio pradėjimui. Drg. Putpelė N 42 «Kovos» sako: nejaugi 1500 draugų negalėtumėm užlaikyti ir kaip tik galima pagerinti ir padidinti mūsų vienintelį darbininkiską laikraštį, nenukentėdami jautriai ypatiška. Vienok toliaus pradeda abejoti; sako: aš nemislinu, kad dabar būtų reikalingas dienraštis, nes darbininkai, kuriems skiriame savo laikraščius, nuo sunkaus darbo nuvargę nespės juos perskaityti, ir nėra iš dalies teip prie skaitymo įpratę, kad galėtų kasdien permesti. Iš ko gi lietuviai bus prie kasdieninio skaitymo pripratę, kad nebeturi ką skaityt. Knygas skaityt nėra teip paranku tuojaus iš darbo parėjus. Bet radus laikraštį iš darbo parėjęs tuojaus pirm valgio greibia į rankas ir jau skaito, kas pasauly dedasi. Nėra abejonės, kad dienraštis sulaikytų ne vieną nuo karčiamos. Kaslink finansiškos pusės, tai aš negaudau vėją su tinklu, bet meldžiu laisvės trokštančiųjų, idant prisidėtų, kuris kiek išgali. Kaslink literatiškų spėkų — surasim būdą; lengvai galėsime padaryt moksleiviams fondą, kur geros valios tautiečiai suaukaus, ir galima bus sušelpiti keletą moksleivių, kitiems dienraštį dykai galėsime siųsti, galės raštais atsilygint, ir daugiau šaltinių yra. Pavyzdžiui paimekim lenkų «Dz. Ludowy». Ar gi jau anie tiek turi daug literatiškų spėkų! Visai mažai, nors anų yra didesnė tauta. Kaip matyt, straipsniai «Dz. L.», sunkia darbininko ranka rašyta, ir iš literatiškos pusės daug žemiaus redaguojamas, kaip «Kova». Kaslink redaktoriaus tai aš nedūmoju apsunkint nė viena valanda ilgiaus, kaip dabar, bet palengvinti, pradėjus dienraštį padidės atsakantis skaitlius ir darbininkų, kurie ne pervirš dirbdami galės atlikti darbą lengviaus, negu dabar. Nejangi neatsiras nors dešimts draugų, kurie sumes nors po \$100.00, idant galėtume nors du kartu ker savaitę išleisti? Į darbą, draugai, į darbą, o grašio turim ant tiek per pilnai, idant

Nelaimingo atsitikimo aukos.

Gyvenimo paveikslėlis.

Parasė B. Gramba.



ALTAS rudens rytas. Da saulei netekėjus, dangus apsiniaukęs, oras miglotas. Gamta tartum kalba: «Darbininke, stok ir kovok už savo teises — tu neturi ką pralaimėt, tu pralaimėsi vien tik kelias ilgos darbo dienos valandas ir nelaimes, kaip tikt jus susivienysite. Matai, greitai saulė jau tekės, atneš šviesą, lasvę, brolybę, lygybę, jums susivienijus»...

Sulinkę darbininkai traukia dirbtuvės linkui. Rodos, jie negirdi gamtos šauksmo, nesupranta jos žodžių. Dirbtuvė nurėkė septynias. Prasidėjo mašinų tratėjimas, darbininkų bėginėjimas: vieni neša nepakeliamus daiktus, kiti stumia, tretį traukia, ir tt. Šaukia: «Atitrauk koją!» Atsižiurėjo žmogelis. Stumia keturračius, aukštai geležim užkrautus. Vargšas nė nepasijuto, kaip koją atitraukdamas, ranką padavė po mašina. Nutraukė tris pirštus.

— O jai! — suriko ir staiga atsiminęs, kad turi moterį ir treją vaikų, garsiai sudejavo: — Nelaimė — kas dabar juos maitijs!?

Nuvedė pas daktarą. Daktaras aptaisė, apvyniojo. Duoda knyga, kad pasirašytų.

dukart savaitinį galėtume įkurti.

Su meile jums ir socijališkai revoliucijai.
Ketchikan, Alaska.

F. Dulskis.

Nuo redaktoriaus: — Drg. F. Dulskis klausia, kiek reiktų turēt pinigų, pradedant dienraštį išleidinėti. Nebuvo kada aprokuoti, bet, rodos, su penkiais tūkstančiais pradėjus sunkiai eitūsi. Tačiau šiuo tarpu tas sumanymas visgi lieka tik sumanymu, jis tik už kokių penkerių metų turės pamatą, jei mūsų organizacija eis gerai, bent teip, kaip ligšiol ėjo. Dabar reiktų draugams da stengtis pagerint tą patį savaitraštį, ne tik remt jį aukomis ar paskolomis, bet platint, kaip galint. Juo daugiau bus skaitytojų, juo laikraštis geršis ir savo turiniu, nes galėsime ir bendradarbius turėti, jiems užmokant už darbą. Dabar tik viens redaktorius turi ar iškast iš žemės, ar pagaut iš oro straipsnius ir užpildyt laikraštį; o viena ypata, kad ir būt gambiausia, ne ką nuveiks sulyg laikraščio tobulumo.



Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės po pieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas.

Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpintos.

— Eik po plynių! — užsirustino nelaimingasis ant kompanijos tarno: — Da nesugijo, o jau norit ant ugađų pasirašyt!

Daktaras pasikasė galvą, mano sau:

— Priešingas... Ar ne socijalistas?... Na — tarė — eik namo, ateisi ryto.

Išėjo eimanuodamas, kaip dabar jis pareis, išgązdįs savo mylimus vaikelius, o jau moteris... moteris...

Atsiduso, pradėjo grandžiai verkti ir sėdos, da nė 20 žingsnių nenuėjęs. O čia skauda, deda ranką ant žemės, pakeilia aukštyn — vis skauda, pasikelia, eina, atsimena vaikelius, vėl sėda. Vaitojimas nepertraukiamas. Vėl kelias, eina, vėl sėda. Ir teip iki namų. Įcina į stubą. Pamatė vaikai, suriko:

— Mamute!... Tėveli, tėveli!...

Prasidėjo riksmas, verksmas. Subėgo aplinkiniai gyventojai. Klausia vaikučių: «Kur jus mama?» Jie manė, kad ji gal numirė... Vaikas parodė aukštyn. Nuėję, rado apalpusią. Atgaivino su šaltu vandeniu, atnešė ant lovos.

Vargšas, matydamas, kad gali vaikus iš proto išvaryt, nors skauda ir graudu, turėjo nustot verkęs ir vaikus ramino.

Vaikai apsimalšinę, pradėd šnekučiuotis. Mergaitė, kuri vos aštuntus metus siekia, tarė:

— Tėveliui piršteliu nupiovė, kas mum dabar duoneles uždirbs, kas mums «šiušius»*) nupirks? Ir mus da gal iš stubos išmes, kaip Majauckus.

Majauckas buvo to paties fabriko darbininkas, kuriam

*) Kamašus.

Worcester, Mass. Worcesteris susideda iš 129.000 gyventojų. Lietuvių yra apie 4000. Worcesteris yra antro didumo miestas Massachusetts valstijoje. Čia yra didžiausias į visą pasaulę drato dirbtuvės, po kontrole American Steel and Wire Company (amerikinė plieno ir drato kompanija; kitaip vadina plieno trustas). Darbininkų dirba pilnam darbo bėgyje apie 38 tukstančius. Susipratimas tarp darbininkų stovi labai žemai; dirba daugiausia sumaišytos tautos, nesuprasdami vienas kito kalbos; dėlto nėra nė vienybės tarpe anų. O kur nėra vienybės, ten nėra nė galybės. Todėl plieno trustas turi gerą progą išnaudoti darbininkus, net iki paskutiniam laipsniui. Dešimta dalis darbininkų dirba 82 valandas per savaitę(!), tai yra: per septynias dienas po 12 valandų, gaudami labai mažą užmokestį. Štai pavyzdis: vienas senas žmogelis, 52 metų, dirba prie tarpinimo geležies, išdirbęs 82 valandas per savaitę, gaunąs 17 dol. 10 centų. Tas parodo, kad sunkus darbininkų padėjimas, plieno ir drato dirbtuvė. Bet to neatjaučia nuvargęs ir tamsus darbininkas; tik linksmas, kad turi kasdieninį darbą. O susipratusieji žiuri į žmonių su ašaromis akise ir šaukia: Darbininke, atsibusk! Štai kapitalistas tavo kuną drasko ir kraują geria, o tu dar kenti!

Žiūrėkit ką darbininkams taiso plieno ir drato trustas. Berzelio 19 d. šių metų išleido aplikacijas, vardu «Minor's Release» (jaunuomenei žmogiškų tiesų atėmimas). Ir tokias aplikacijas ponevali kišo jauniems darbininkams tarpe 16 ir

metai atgal koją nupiovė, nedavė jokio atlyginimo, o kad skundė į teismą, tai su visa šeimyna liko išmestas iš stubos, ir turėjo giraitėį ilgą laiką nakvot.

— Ir mes turėsime tų netoli «rivės» (upės) po medžiais miegot, — nusprendė mergaitė.

Šeštų metų vaikas atsiliepė:

— Kai aš užaugsiu, tai nueisiu pas Majauckčius, tai mes visi susitarsim ir atsilygysime tiem pabirkam, ką tėveliui pirštus nupiovė...

Vargšas girdėdamas tokius vaikų žodžius, pasiėmė mažiausią kudikį, kuris nė šnekėt da nemokėjo, ir pradėjo grauždžiai verkti. O ir mums visiems, kurie tą paveikslą matėm, karštos ašaros nuriedėjo per veidus.



Drasios moters.

(Atsitikimas iš laikų karšės Rusijos su Japonija.)

Parašė Jovaras.

SAULĖ raudoname kamuolyje, tarsi krauju apipilta, ir nepaprastai išsiplėtusi, slinko žemyn ir jungė su horizontu; tarsi iš pykčio berdama savo kruvinus spindulius, ji nuraudino padanges ir tų išsiblaškiusius debesis, ir debesyje giliai paslėpė savo veidą. Augštai, pusraudoniame

21 metų, kad ant jų pasirašytų jų tėvai, atsisakydami nuo savo sunaus ant visados. Ir parduoti gal savo vienatinį sunų plieno trustui ir da primokėdamas vieną dolerį už galvą. Teipogi, sunus turėjo pasirašyt ir atsisakyt, kad jis jau daugiaus netarnaus savo seneliui tėvui. O to neišpildęs buvo visaip persekiotas arba suvis iš dirbtuvės išmestas. Ir ką galėjo daryt tasai senelis? Turėjo parduoti savo sunų plieno trustui primokėdamas da vieną dolerį. Sunus irgi turėjo pasiduoti save ir tapti vergu, nes kitaip but netekęs sau reikalingo duonos kąsnio. Tai tokia mielaširdystė visų kapitalistų.

A. J. Viznis.

Kensington, Ill. Susipratusieji šio miestelio draugai, pajautę drg. K. Rutkų besilankant šiose aplinkinėse, suskato parengti prakalbas, ką ir padarė. Prakalbos atsibuvo 16 d. lapkričio, Teresele Haleje, Kensington ave. Klausytojų prisirinko pilnintėlė svetainė. Drg. Žimontas iš Chicagos, atidarė susirinkimą. Savo ilgoj kalboj drg. Rutkus išrodė priežastis revoliucijos ir darbininkų skurdą; aiškiai nupiešė kapitalistų išdykumus, išrodydamas kokiais keliais jie eina ir kokius įrankius vartoja apiplėšimui draugijos. Draugė Marta Čizauskiutė deklamavo eiles. Potam kalbėjo drg. N. Anderson angliškai, nors tai lietuviams nedaugeliui suprantama, tačiau aiškus kalbėtojaus balsas ir rimti faktai gana užinteresavo visus.

debesyje tviskėjo žaibai ir patyloms dundėjo griausmas. Šaly miesto buvo traukinių stotis ir ten važinėjosi juodi traukiniai. Vienam biauriame traukinyje blizgėjo priešais ugninės akys, nasrais, kaip šimts pailsusių vilkų, baisiai šukavo; į ilgiausią eilę prie jo prikabinėtų vagonų žvaigždėti, apsiginklavę ponai varė tvirtus, jaunus vyrus ir žadėjo nuvežt į tokią vietą, kur badas, kankinimai, viens kito žudymai ir iš visur surinkti baisiausieji žmogžudžių įrankiai; su tais tai įrankiais reiks stot prieš nieko pikto jiems nepadariusius žmones, o anie teip pat valdžios suvaryti, tam—tikrai išmokyti, žudys prieš save stovinčius, sau nepažįstamus žmones, nė patys nežinodami už ką...

Pakilo aplinkui verksmas ir ašaros savuosius atlydėjusiųjų moteriškių; ginkluoti ponai jų neprileido paskutinį kartą su savaisiais atsisveikinti. Verkė motinos savo sunaičių, krito ant žemės, rankas laužė, keikė visus piktadarius ir jų vyriausią galvą—carą, ir siuntė juos į pragarą už žudymą jų penėtojų ir gyvenimo vilties. Verkė sesers savo brolių, kurioms tebuvo visas ramumas tik jie. Verkė moters savo vyrų ir tų nelaimingų vaikų, kuriems prisieis badaut nustojuosiems tėvų maitintojų. Verkė mergaitės savo mylimųjų jaunikaičių, ir jų jaunose širdise augo energija stot į kovą su priešu ir išvaduo duot mylimuosius. Namie budamos prikalbinėjo vyrus neit bereikalo sau mirties jieškot. Vyrai visados tiek teatsakydavo:

— Ką aš viens padarysiu, kad visi eina, kad... jeigu man bus sunki baismė.

Aukų surinkta 15.20; atitraukus lėšas liko 7.00, kuriuos paskirta pusiau: revol. ir literatūros fondan.

Į socialistų kuopą įsirašė aštuoniolika draugų, tame skaitliuje dvi moteri ir dvi mergini. Garbė mūsų draugėms lietuvaitėms, kad ir jos nesilieka užpakalyje savo draugų-vyrų ir tuomi parodo savo tamsiems broliams, kad gana snausti tamsybėj ir nesupratime, kad laikas jau žengti progreso, laisvės ir gerovės keliu!

Štai aušta, jau aušta naujoji gadynė;
Tie žuvo, kentėjo, ką taką jai mynė!
Bet, mės, jau neduokim tam takui užželti,
Ir stengkim kas kartą aukštyn jį iškelti...

Vargšo Aidai.

Johnston City, Ill. Darbai anglekasyklose eina gerai, uždabariai neblogiausi. Iš kitur pribuvusiems ne sunku darbas gauti. Lietuviai nerimauja, pavasario sulaukę ketina su garniais į šaltesnius kraštus išlėkti, nes girtuoklėliams nelaimė: per rinkimų dieną 5 lapkričio likos nubalsuota, kad nebūtų salionų visam pavieta [county] ir 5-tą gruodžio buvo paskutinė dienele šinkuoti pas mus.

28 d. lapkričio atsibuvo 63 kuopos LSS. parengtas balius. Balius nusisekė gerai; nebunant svaiginančių gėrymų, tai ir tų didelių triukšmų nebuvo. Gryno pelno atliko 47.95. Kuopos nariai per susirinkimą tuos pinigus pasikirstė šiaip: \$ 5 literatūros fondan, \$ 5 atspauzdinimui knygutės «Kelionė po peklą», kurią rupinās Illinojaus valstijos rajonas išleis-

Dabar jau moters matė labai daug vyrų verkiančių ir nenorinčių skirties nuo savųjų ir suprato, jog visi nenoroms eina, tik nesuprato, dėlko tiek daug vyrų nepažįsta ir nesupranta viens-kito ir kiekviens tebemano, kad nenorįs eit ant mirties tik jis vienas.

Nelaimingųjų tėvai ir broliai nuliudę žioplinėjo, jau taisės važiuot namo ir ramino verkiančias moteris. Žandarai moteris stumdė, liepė namo važiuot, iš jų ašarų juokėsi.

Netikėtai toj scenoje pasirodė jauna mergina, pilna energijos ir karštos dvasios, stojo prieš verkiančias moteris ir sušuko:

— Moters! Žinau, jog numanote mūsų vyrų nesupratimą, matėte, kaip visi nenoroms eina, net kiti ir verkdami, kaip avinai į piovyklą, sulindo į vagonus; nėjo į karę su tikru savo priešu, su tais, kas juos ten veža, be kovos eina ant mirties, užmiršo mus ir savo tėvynę. Mės moteriškosios už juos stokime į kovą, atimkime juos iš priešo vergijos ir neduokime išvežt!

Apstojo merginą ginkluoti ponai ir išvedė iš stoties namų.

Sujudo moters, užsidegė joms kraujas, perstojo verkusios, puolė prie vagonų durų, norėjo atidarint ir šaukt vyrus į kovą. Išsigando visi ginkluotieji, šoko duris ginti, su kardais mosavo, moteris kapojo; moters prieš ginkluotus be gin-

ti, \$ 5 kankinių kason ir už likusius pinigus ketinam paėmus atsakančią ruimą užvesti skaityklą. Dabar nebėsant karčiamų gal žmoneliai griebsis už skaitymų, iš ko turėtų ne mažą naudą.

A. Bajoras.

Hazleton, Pa. Anglių kasyklose dirba visas dienas. Bet uždabariai menki. Kad ir kur galima but uždirtbti, tai karų anglims krauti neduoda. Žmonių pilua visur, prikimšo visas skyles, nepaisydami apie uždabari ir pavojų sveikatai. Dirba tokiose sąlygose: vanduo iš viršaus bėga, kaip didžiausias lietus; darbininkai per dieną šlapi kaip vantos, o kada reikia eiti namo per šaltį, tai dantys dančio nesiekia. Prie tokių darbų labai maži uždabariai. Ypač žiemos laike «pėdės» (išmokėjimo) dienoje su visais pasidalinai: sankrovininkui, mėsininkui — ir pačiam nieko nelieka.

Lietuvių čia yra pusėtinai skaitlius, bet ne visi supranta kaip galima prašalinti vargus ir nelaimės darbininkų. Yra tokių beždžion-vaičių, papratusių pamėgdžioti kitus, ypač tuos, pas katruos buna socialistai. Pereitą nedėlią ant krikštynų, pradėjo persekioti vieną moteriškę, primindami socialistus, — sako: «Tu užlaikai kaplyčią savo ruimuose» (mat socialistai ten daro savo susirinkimus).

Moteris atsakė, jog tas nē kiek jiems neturį rupēt. Pradėjus visiems rengtis namo, ir moteriškė nieko nemislydama išėjo. Ji pamatė atbėganti savo priešą M.D., kuris priešokęs prie moteriškės, rėzė per burną, jog net sukruvino, pribuvo ir jo brolis priešokęs pradėjo draskyt, bet tam nepasisekė, pa-

lų kovojo; puolė ant jų su įniršimu, rėvė jiems barzdas, draskė akis ir plaukus, su kumsčiomis ir akmenaičiais skaldė ginkluoties maskoliams antausius. Pakilo didžiausias trukšmas ir sumišimas, pribego iš miesto daugybė žmonių: vieni žiopsojo, kiti stojo į moterų pusę, o ginkluotieji į ginkluočių pusę. Traukinio viršininkas liepė mašinistui paleist į kelionę traikinį, bet mašinistas atsisakė žudyt moteris, kurių daugybė buvo sugulę ant geležinkelio ir laukė mirties. Moters nuolatos šaukė:

— Nebijome mirties, nebijome!! Kad jau vyrus ant mirties vežate, tegul mirštame ir mės!...

Kaip tik traukinys sujuda, jos puola po špyžinių ratų...

Kovojo su ginkluotais sargybiniais silpnos beginklės moters, liejosi nekaltas kraujas. Atjojo kazokai, mušė, kapojo ir draskė, keikdami jas, mėtė nuo geležinkelio į griovius, draskė jų drabužius, spardė; moterų ašaros maišės su krauju; nukankintosios su ilgėjimu laukė mirties. Neuzilgo jau vaziavo traukinys kruvinomis vėžėmis.

Traukinys šniokštė, vėjas užė, kraujuoti vagonai dundėjo, o vyrai nuliudę sėdėjo; jie jautė savo dvasioje nesuprantaus jausmą, kurs išmėtinėjo jiems apsileidimą, apsnudimą ir baimę; ir graužė sąžinė už moterų apleidimą ir už aklą klaušymą kraugeriškos valdžios.



šalinė ypata apgynė. Mat ko išmokina tamsybė. Už tai nėra grieko fanatikui.

Pilietis.

Chicago, Ill. Lapkričio 18 d. susstreikavo čia druskos malune 50 darbininkų, už tai, kad jiems numazino užmokestį nuo 2.00 iki 1.75. Ant rytojaus darbdavis pasakė, mokėsiąs po senovei, ir vėl visi sugrižo prie darbo. Praslinkus keliui dienų, darbdavis atstatė streikavusius darbininkus, o į jų vietą paėmė kitus. Mat priėmus nesusipratusius darbininkus, lengviau jiems galės numazinti užmokestį ir kitaip išnaudoti. Dabar atstatytieji darbininkai labai įpykę ant kitų, jų vietoj dirbančių. Užpuola ir tankiai įvyksta peštynės ir tvarkos rėdytojai to nežiuri, lygiai, kaip nežiuri vištos į savo gaidukų kovą, by tik ne vanagas.

J.Šmotelis.

Bristol, Conn. Lapkr. 24 d. LSS. 38 kuopa parengė prakalbas. Susirinko žmonių, abiejų lyčių, gana dailus būrelis. Drg. J. Žvingilas atidarė susirinkimą ir perstatė draugą Antonovą. Drg. A. kalbėjo apie sumažėjimą darbų Amerikoje ir ko kapitalistai trokšta. Sakė: jie nori suerzinti žmones su Japonija, kad įvyktų karė. Karė būtų kapitalistų naudai, kariautų tik vieni varguoliai darbininkai.

Prakalbų pertraukose buvo pardavinėjamos knygelės ir «Žarija». «Žariją» daugelis pirkto.

Toliaus drg. A. kalbėjo, kas tie bedieviai ir išaiškino moterų klausimą; moters išsiliuosuos ir įgis lygias teises su vyrų teisėmis, kaip eis ir kovos išvien su darbininkais.

Aukų nebuvo rinkta. Į vietinę LSS. kuopelę įsirašė 7 vyrai, 2 moterys ir viena mergina; iš viso 10 naujų narių.

Vietinis.

Youngstown, Ohio. Apturėjęs nuo draugų socialistų daug laiškų su užklausimais apie darbus, nebegaliu atsakinėt atskiriam, todėl viešai pranešu visiems draugams. Youngstowne tas pats krizis, kaip ir kituose miestuose. Daug darbininkų visai paleido nuo darbo, o paliktieji teipgi ne pilnai gauna dirbt. Darbdaviai ir bankos išmoka margoms popierėlėms (scrips'ais) uždarius bei depozitus. Žodžiu — nėra gero šiuom laiku. Kas bus toliau, ateitis parodys.

J.J.Smailis.

Lawrence, Mass. 28 lapkričio buvo parengtas balius «Lietuvos Sunų» draugystės; buvo lošta komedija: «Lėkė kaip sakalas, nutupė kaip vabalas». Publikos prisirinko daugybė ir visi buvo linksmūs iš šokių ant galo ir iš komedijos. Po komedijai R. Kentra trumpai paaikškino apie tą teatrą, ir kur tas atsitikimas buvęs. Per šokius ėmė pardavinėti koki tai man nepažįstami vaikinai laikraštį «Žariją». Daugybė tos draugijos narių ėmė rėkti, kad čia ne vieta! Ba, girdi, neis mums biznis su alum ir daug atliks alaus.

Nusipirkęs nuo vieno vaikino «Žarijos» numerį, paprašiau, kad paaikškintų man darbininkų padėjimą Amerikoje. Atsakė, kad da nežinaš Amerikos sąlygų, da tik tris mėnesiai, kaip atvažiavęs iš Lietuvos, kur dalyvavęs kovoje už laisvę, buvęs pašautas Rygoje ant tilto, — turi jis šuvis ženklą ant dešinės rankos; paskui sėdėjęs Panevėžio kalėjime, kaltinamas pagal baudmės įstatymų 269 str. Už plyšimą bombos žemskio namuose Biržų miestelyje buvo gaudomas ir dėlto turėjęs pabėgti į užsienį. Čia nesmagu esą, kad darbininkai tik alų maukt teišmano.

A. Raškorius.

Youngstown, O. Nors da gerai nesusėpėjau apsipazint su vietiniais lietuviais, bet be apsirikimo sakysiu — saldžiai letargišku miegu miegti. Rods, yra susitvėrus savitarpinė ligonių pašelpos draugystė, bet kad despotiškai sukaustyta rymišku fanatizmu, todėl netarpsta; tas ir toliau didei kenks augimui tos draugystės. Draugystės įkurtoju bei konstitucijos sulipdytoju yra kunigas iš Cleveland, O. Koks paukštis, tokia ir giesmė. Teipgi yra LSS. kuopa, kuriai matomai truksta agitacijos; ateityje yra viltis sustiprėt. LSS. kuopa gyviausia, nes susideda iš susipratusių darbininkų, kurie stengiasi nepraleist nė vienos progos veltui, kas link labo darbininkų luomo. Girdėjau ji dabar rengianti prakalbas. Bet dėlei tulų aplinkybių, greitu laiku negalima. Na visgi parengs prakalbas — ne šį metą, tai kitą — beabejonės, kad tikt panika sumenkėtų.

28 d. lapkr. t.y. padėkavonės dienoje teko atsilankyt pas drg. J.J.Smailį, jo dukters Birutos-Onos krikštynose. Svečių buvo nedaug, visi blaivai linksminos, mat svaiginančių raugų mažai tėvai žino, už tai naudą nemenką visuomenei padarė: užmanius p. J. Užupienei, tapo suaukauta \$ 10.25 apšvietimo reikalams. Paskirta pusiau: mokslaeiviams («Aušros» d-tės fondan) ir LSS. literaturos fondan. — Šiaip nieko svarbaus tarp lietuvių nesiranda.

Dainininkas.

Gilberton, Pa. Lapkr. 24 d. atsibuvo V rajono 4 konferencija. Baigiant konferenciją vedėjas drg. Balčiunas užmanė surinkti kiek aukų «Kovos» fondan. Perėjus draugėm su kepurėm per atstovus ir šiaip susirinkusius, tapo surinkta smulkių aukų \$ 7.50, o vėliau atnešė po 1.00 F. Lapinskas ir K. Lapinskiutė, tai sykiu susidėjo \$ 9.50, kuriuos pasiunčiu «Kovos» redakcijai ant rankų drg. P. Dubicko.

Rajono organiz. *J. Ramanauskas.*

Iš RUSIJOS. Mintauja. (Ištrauka iš laiško). ...Kaip klausi apie judėjimą, tai bausis dalykas kas dedasi. Kurliandijoje dabar «karės lauko stovis», tai nėra ko ir norėti, kad nebutų kasdien kratos, suėmimai, sušaudymai ir katorgon varymai. Ant kiek žinau iš laikraščių ir privatiškų žinių, tai ir Lietuvoje nedaug žmoniškiau elgiasi «tvarkadariai».

Ir męs seniai norime sutaisyti ratelį, bet niekaip negalima, kaip pasipylė kratos ir areštai draugų, tai nemažai jų suėmė, nemažai išbėgo ir dar nemažai stovi ant kelio. Aš teipgi laikiu kratos. Dabar neteip yra lengva darbuotis, daugel ratelių išsiskaidė. Bet nežiurint ant baisiausių persekiojimų, visgi rankų nenuleidžiame. Dabar yra jaunųjų kareivių ėmimas, tai labai tankiai darome teip: daugel draugų ir draugių lydi jaunuosius kareivius dainuodami «Marselietę», mėto atsišaukimus ir kiek galėdami kalba tarpe jaunųjų kareivių. Policijai suimti juos yra sunku, todėl, kad tas yra daroma vakare, nors šnipinėja, bet nieko nepadaro, mat susimaišę mūsų kiai su «novabrançais».

21 d. lapkričio, buvo lietuvių vakaras, perstatinėjo dramą «Ponas ir Muzikai», paskui buvo šokiai, lošikai lošė nepergeriausiai.

Atleisk, kad teip nevienodai surašiau, nes labai skubėjau, norėdama šį vakarą išsiųsti. Baisu laikyti parašytą laišką, rašiau kokių «svečių» laikiu. Nors rodos nieko «pikto» neparašiau, bet visgi «svečių» akise gal išrodyti nevisai «čysta».

Amerikiečiai, ką gero veikiate labai vargstančios ir kovojančios liaudės Lietuvoj?

Tiek šiam kartui. Lieku sveika.

E. V.

P.S. Turiu priminti, kad tai rašo mokinė III kliaosas.

A. Ž.



Delei sušelpimo.

Rochester, N.Y. LSS 7-ta kuopa susirinkime 8 d. gruodžio, nutarėm atsišaukt į visus Sąjungos draugus ir drauges reikale sušelpimo nelaimingos ypatos, revoliucionieriaus Jono Jomanto. Jis yra narys Liepojaus organizacijos; į Ameriką pribuvo jau 6-tas mėnesis su pagelba draugų išstruko iš nagų budelių, bet jau sunkiai sužeistas. Drg. P. Bugailiškis, narys 7-tos kuopos, liudijo tą atsitikimą, nes ir jis tuo kartu da buvo Lietuvoj; jis prirodė, kaip drg. J. Jomantas buvo pašautas dviem kulkom ir išgulėjo kraujuose papludęs iki pusiaunakčiui, pakol draugai jį atrado pusgyvį. Dar pirmo kas ten pasigailęs nubėgo pavadint daktarą, tat atsakymą gavo, kad neis, esą revoliucionierius pašautas, tegu nudvesia!... Galiaus parisekė jam prasišalint, bet dabar da didesnis pavojus grėsia jam ir jo šeimynai: darbo dirbt negali, nes su sveikata jaučiasi blogai, o dabartiniam laike ir sveikam sunku gaut darbą. Męs 7-tos kuopos nariai sudėjom aukų ir toliaus nutarėm gelbėt, bet kaip mus nėra kuopa didelė, tai persunku mums bus vieniems užlaikyti; dėlto meldžiam jus, draugai ir draugės, prisidėkit visi nors po 5c. Ne vien męs kaišykime kapus kvietkoms, statykime paminklus žuvusiems už laisvę karžygiams, bet turime gelbėt juos, kurių da gyvasis priguli nuo mūsų pagelbos.

Aukas J. Jomantui malonėkit siųst ant mano vardo ir adriso, aš apsiimu išduot atskaitą.

7 kp. sekr. K. Vaivoda.

43 Spring st., Brockport, N.Y.

Garbi «Kovos» Redakcija:— Aš čion prisiučiu paliudijimus kuopos organizatoriaus ir kito draugo, K. Žukovskio, ir Bugailišchio jums dėl persitikrinimo.

Su meile jums

K V a i v o d a.

Paliudijimai gauta.

J. Baltrušaitis, Red.



DARBININKO KRONIKA.

Stokholme, Švedijoje, gruodžio 10 d. išdalinta iš Nobelio fondo dovanų atsižymėjusiems pasaulėje mokslo žmonėms. Dailiosios literatūros apyrūbėje apdovanota Richardą Kiplingą; gamtos mokslo apyrūbėje — Chicago universiteto profesorių fiziką A. A. Michelsoną; medicinoje atsižymėjęs dr. Laveran iš Paryžiaus; chemijoje — prof. Buchner iš Berlyno. — Išviso dovanos siekia 38,000 dol., be to apdovanotieji gavo po diplomą ir auksinį medalį.

Iš Berlyno pranešama, kad ten atrasta socialisto Kerfino namuose nelegališkos rusiškos literatūros, ginklų ir pinigams dirbti popieros sankrovą. Buvęs laikraščio «Vorwärts» knygvedis užsakydavęs, kas reik, vardu Andriejevo, kurs neva buvęs bulgaras, o dabar pasirodė, kad tai garsusis antrosios dūmos atstovas Aleksinskij.

Protestoniškasis kunigas Edgar Blake, Manchestrinio mieste (N. H.) apsiskelbė savo parapijonams esąs socialistu. Sakydams pamokslą apie netikusį kapitalistų gaspadoravimą, jis sakė: «Kaip įvyks krizis ir darbininkų dauguma neteks darbo, būsit priversti vogt, prašyt almužnos, arba mirt iš bado. Jeigu nenorit to susilaukt, turit kovot už savo teises ir už įvedimą socialistų valdžios».

Gruodžio 10 d. Peterburge prieš karišką teismą, susidedanti iš 9 janarolų su pirmsėdžiu budeliu Dubasovu stojo garsusis Port-Arturo apginėjas, janarolas Stoesselis. Kaltinamas jis už bereikalingą pasidavimą japonams, nerangumą apsigynime ir už peržengimą jam duoto įgaliojimo. Už vieną pirmąjį prasižengimą jau grėsia jam mirties bausmė. Bet kad tas garsiam janarolui būtų ne į sveikatą, tai turės būt jam dovanota.

Maskvoje revoliucionieriai paspragino bombą (bet be pasekmės) general-gubernatoriui Herzelmanui. Gruodžio 10 d. Maskvos policijos viršininkas, Reinbot, gavo mėnesiui utlepą. Sako tas urlepas tęsis iki neaprubežiuotam laikui, kaip daugeliui valdininkų atsitinka. Tai pabaudimas už neapsaugojimą tos bombos nuo plyšimo.



LAIŠKAI REDAKCIJON.

Gerbiamoji Redakcija.

Pavelykit man pranešti draugams, jog aš ką tik pabai-

giau vertę drg. Benson'o knygą, vardu «Socijalizmas išaiškina, dėlko keletas yra turtingais, o daugelis skurdžiais», 13 pasiunčiau drg. J.Širvydui, archivarijui.

Draugai norinti, kad socijalizmas kuogreičiausiai prasiplatintų ir pergalėtų, neužmirškite papildyti «literatūros fondą» jos išleidimui, nes knyga bus kokių 200 pusl., tai pusėtinai prekiuos išleidimas.

Jūsų socijalizmo dėlei

Parcė iš Pažvelsio.



Perskaite «Kovą», nemeskit!

Jei nerenkat sau, tai suvyniokite į kokį popiergalį, užlipinkite markę už 1 centą ir pasiųskite kokiam draugui ar giminei į Lietuvą! Ten ištroškę skaitymo, myli «Kovą», bet netur kuo užsimokėt. Siųskite jiems «Kovą! Kurie renkate «K» numerius sau, tai užrašykite kitą numerį Lietuvos gyventantiems!

Tokiu budu jūs platysit apšvietimą netik Amerikoje, bet ir Lietuvoje!



KRASOS DEŽUTE.

I. ir W. — Korespondencija nepatils. Rašant kritiką, reikia aiškiai parodyti, kaip ta «biurokratija» apsireiškia, kaip ji «neduoda šventam darbui gyvuoti». Neužtenka tik pasakyti, reikia prirodyti, kur ir ką blogo padarė. Primenate, kad tas ir tas nematė užpuolimų, už skystimo sėdėdamas. Man rodos, visi buvusieji baliuje neiškentė nepasibučiavę su tuo skystimu, ir to nelabai peikiu; kad tik kam užtenka skystimo rudojo, tai galima dievui dėkavoti, kad apsieina be raudonojo.

Putpelei. — «Pabrikas» — tinka. Tik ką reiškia žodžiai: «rizpolekiai», «drobniai»!

K. Kundrotui, Škot. — «Aušros» draugijos įstatymus galima gauti per tos draugijos sekretorių. Adresas: J.Šernas, 3252 So. Str. Chicago Ill.

Kovos N 43 patalpinta «Miškas skundžiasi» su parašu *M.B.* Autorius praneša, kad turi būt parašas *V.B.*



«Kovai» atsiųsti rankraščiai.

Iš Amerikos:

K. Rutkaus — «Agitacijos lapeliai»; Pūdymo Žolės — «Sniega» (eilės); Menkučio (eilės) — «Nežengsim atgal», «Žiema»; Žemaitpievės — «Sukilkim, draugai» (eilės), «Darbininkiška daina» (eilės), «Darbininkai šios pasaulės» (eilės), «Iš kunigijos darbų»; D.S. cagiečio — «Joniškio šnipai»; J.Stasiulevyčiaus — «Nemuno vilnys» (eilės); Petro K.Počėsos — «Atmintis mūsų brolių»; Z.Jank'o — «Darbo žmonėms» (eilės); P.Sks. — «Kolei laikas», «Turčių meškėrė»; J.Šupailos — «Pažiūrėkim, ką nuveikėm»; Šmotelio — «Pabuskim, broliai!» (eilės); Baltas — «Amerikos Lietuvis apmirė».

Iš Europos:

Prispaustojo — «Prispaudimas ir prispaustieji» (Minčių briežinėlis); P.Posmylos — «Atminčiai drg. A.B.» (eilės), «Skundžia-

si» (apysakėlė); Gando (eilės) — «Vargšas», «Motina», «Kas!»

«Jungtinio ir septintojo Lietuvos socijaldemokratų partijos susivaižavimo nutarimai».

Iš «Žarijos» redakcijos:

«Draugo Buržinskio atminimui»; Ja-as — «Patrijotai», «Vargdienio daina» (eilės); Petro Bernelio — «Sudie» (eilės).



Biblijografija.

Ž m o n ė s! Atsišaukimas Lietuvos Socijalistų Sąjungos Amerikoje Massachusetts Rajono. Parašė Antonov. «Keleivio» spaustu-vėje So. Boston, Mass. 8 pusl. Kaina 2c.

Jungtinio ir septintojo Lietuvos Socijaldemokratų Partijos susivaižavimo nutarimai. 1907 m.



Pranešimas.

Malonus Draugai: —

Knygutė «Krikščionybė ir socijalizmas» jau yra spaudoj ir neuzilgo bus atspaudinta, ir visi aukautojai gaus po tamtikrą skaitliu knyguciu.

Draugai, kurie dar norite paaukauti jos išleidimui, tai pasiskubinkite, ba jau aukos bus priimtos tiktai iki kuriam laikui.

Su meile jums ir socijališkai revoliucijai!

K.Rutkus,

221 Wabansia ave., Chicago, Ill.



Liet. Soc. Sąjungos Komitetų adrsai:

Išpildomojo Komiteto:

J.Grinius, 732 8-th Ave., Long Island City, N.Y.

S.Stankevyčius, 60 Wells St., Hartford, Conn.

T.Andziulaitienė, So. E. Cor. 12-th & Ritner St.,

Philadelphia, Pa.

Literatūros Komiteto:

Pirmsėdis, J.Šukys, 87 Grand Str. Brooklyn, N.Y.

Sekretorius, B.Žiurys, Bx 371. Naugatuck, Conn.

Archiv., J.O.Širvydas, 120-124 Grand Str. Brooklyn, N.Y.

Sekretorius-išdininkas: P.Dubickas, 1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

Rev. Rėmimo Komiteto:

Pirmasėdis, J.ŠUKYS, 87 Grand str., Brooklyn, N.Y.

Sekretorius, J.S.PRUSELAITIS, 17 James st., Waterbury, Conn

Išdininkas, J.O.ŠIRVYDAS, 120-124 Grand st. Brooklyn, N.Y.

P.S. Susinešant reikaluose LSS. kuopų, pavienių narių, agitacijos reikale, klausiant rodos, siunčiant mėnesines duokles, aukas «Kovos» fondan ir Literatūros fondan ir tt. visados kreipkitės prie sekretoriaus. Jeigu sekretorius neatliktų minėtų uždavinių, paduokit skundą Išpildomamjam Komitetui.

Siunčiant rankraščius, paskirtus išleisti LSS., ir su kitais spaudos literatiškais reikalais, kreiptis prie archyvarijaus J.O.Širvydo.

Užsirašydami laikraštį «Kovą» siųzdami prenumeratą už «Kovą» ir su visais kitais reikalais lytinčiais «Kovą», rašykite tiesiok «Kovos» adrsą.

Sekr. P.Dubickas.

L.S.S. finansu apyskaitos.

Iplaukimai:

Mėnesinių: Shenandoah, Pa. 12.75; Philadelphia, Pa. 13 kuopa (nauja) 2.00; Chicago, Ill. 22 kuopa 2.40; Grandville, Pa. 3.20. * Lawrence, Mass. 1.20; Baltimore, Md. 7.20; Niagara Falls, N.Y. 1.20; Waterbury, Conn. 8.40; Brooklyn, N.Y. 83 kuopa 2.40; Meriden, Conn. 2.80; W. Frankfort, Ill. 40c.; Chicago, Ill. 4-ta kuopa 7.40. *Prenumeratos:* J. Juozapaitis, Torrington, Conn.; A. Čušas, Elizabeth, N.J.; M. Padolskis, Mont Alto, Pa. — po 2.00. D. Bočkus, Elizabeth, N.J. 1.00 * K. Sidabra, Brooklyn, N.Y.; G. Rice, Baltimore, Md.; J. Vičelis, Alderson, Okla. — po 2.00. *Par. «K.» NN:* P. Grinius, Baltimore, Md. 2.50. *Pašalininių iplaukimų:* 20.20. *Už raštus:* 7.02. *Viso* 94.07. *Buvo* 16.38. *Viso* 110.45.

Išleidimai:

Red. reikalai: gesinės lampos 1.65; gumas 10c.; klijai 25c.; pašuikiai 10c.; pataisymas kamino 3.00. *Tekn. «K.» dalis:* išsiuntinėjimas 2.85; ekspresas 2.00; krasos ženklelių 1.50; padarymas kliesė 1.00; važin. 36c. spauda 9.52; statymas 24.00; alga LSS. sekr. už ant-
rają pusę spalinio mėnesio 25.00. *Alga redak-
už pirm. pnsę lapkričio mėn. 30.00. Išleidi L
SS. sekr.:* išsiuntinėjimas raštų 6.88; važinėjimai 16c. *Viso* 108.37.

Iėjo	110.45
Išėjo	108.37
Lieka	2.80

„Kovos“ Fondas:

A. Gudzinskis, Shenectady, N.Y. 1.00
Buvo 158.32. Viso 159.32

Užvedimų pašalininių darbų paskolinta:

Shenandoah, Pa.: J. Grudzinskas 50.00. A. Brundza 5.00.
Buvo 494.05. Viso 549.05

Literatūros Fondas.

Shenandoah, Pa.: J. Rudiminas 5.00. K. Slinkus P. Vakinus V. L. Balčunas — po 2.00. J. Valaitis 1.00. Viso 12.00
Niagara Falls, N.Y. varduose A. Mikolinskiūtės: I. M. Kudlauskas M. Šaulis K. Bakutis — po 50c. M. Kumpauskas J. Norkus K. Dubradzejus J. Barauskas — po 25c. Viso 2.50
Clinton, Ind. prakalbos: J. Sklienderis J. Liorantas K. Žaldokas — po 1.00. J. Danasas K. Anušis A. Kavaliauskis D. Riuaka — po 50c. J. Kazlauskas V. Mikna A. Rubinas V. Pockauckas J. Jisinekis S. Tamulinas T. Mockus J. Mišunas A. Gaždžiūnaitis J. Vasylius A. Zudžiūnaitis M. Alalunas A. Aidukurčius M. Bendikas J. Raulusevičius J. Kvietulaitis J. Baleta M. Mikna I. Pocunka J. Kazlauskas J. Tuinila P. Žemgulis F. Rutkauskas — po 25c. A. Mikna 20c. J. Jigitis J. Sudzius — po 15c. Viso (atimant 6-10 revol. reikalams) 6.10

Philadelphia, Pa. prakalbose (pinigai 7.87 pakvituota 48 N „Kovos“): J. Drizas R. Makalovič, Tunkevičius J. Šukys. — po 1.00. J. Jablonskis Juodsnukis — po 50c. Masionis 30c. V. Sakutis J. Bridziūnaitis Klonas Jončevskis Palaikis O. Leonavičiūtė A. Arlauskis Šukys K. Jurgelis J. Kapustas T. Duda S. Monkus S. Butvilis Dubickas Stančauskiūtė, Andrius, J. Špokas M. Jozmitienė Jurčikonis J. Gustas K. Vagonis Rušinas Ruškienė Ciprijonas, Andziulaitis J. Gaigalas — po 25c. Ankstolis J. Kulbokas — po 20c. J. Valukas L. Jablonskis A. Drillingas Gilderis M. Kacinkavičius J. Bičkus A. Kundrotas D. Dėvė F. Praveškus, Franciškus A. Balzaris — po 10c. Garbauskis Grūšas Jasutis Vaškis — po 5c. Kiti neminėjo savo pravardžių.

Buvo 4.40. Viso 25.00

Išleid.: statymas pašalininių darbų 12.00

Tą atėmus lieka 13.00

L.S.S. Sekr. P. Dubickas.

Aukos Rutkaus brošiūrelei:

J. K. Vasiliauskas, Roseland, Ill. 50c.
T. Mockus, Clinton, Ind. 50c.
Chicago, Ill.: V. Vitkus, Mrs. K. Vitkus — po 50c.
Buvo 47.20. Viso 49.20

K. Rutkus.

14
Philadelphijos draugų atydai.

Šiuomi pranešame visiems Philadelphijos lietuviams, kad nuo šiol diskusijos bus laikomos „Kovos“ redakcijoj, po nr. 1815 Moyamensing av. (tarp Moore ir Miiflin str's.) 2 v. po pietų. Kožnas mus draugas socialistas privalo pranešti apie tai savo pažįstamiems, kad susirinkimai būtų kuoskaitlingiausi. Kviečiame teipgi moteris ir merginas.

1-mos LSS. kp. diskusijų *Komisija.*

Kuopoms IV Rajono.

Visas IV rajono LSS. kuopas užkvičiu į ateinančią konferenciją, kuri atsibus nedėlioį 22 gruodžio, svetainėj Thomkyn's Square Hall 134 E. 7th st. (tarp A ir B Ave.), New York, N.Y. Prasišės 10 val. ryto. Užkvičiu ir tas kuopas, kurios da iki šiol nedalyvavo.

Sekr. P. Norkus.

Prelekeijos.

Neseniai susiorganizavusi kuopa Rusų Soc. Dem. Darb. Partijos laiko subatomis prelekeijas ir refatus rusiškoj kalboj. Šioje subatoje (22 gruodžio) bus perskaitytas referatas ant tēmos: „Industrijalizmas ir Tradeunionizmas“. Prasišės 8 val. vakare. Įėjimas dykai. Kviečiame visus atsilankyti ant šio adriso: 541 N. 5-th st., Phila, Pa. KOMITETAS.

Teatras su Balium.

Parengia Draugystė šv. Jurgio; atibus 1 d. Sausio (nauju metų dieną), svetainėj Empire Opera House, 52—54 2nd st., Passaic, N.J. Draugai 45 kp. LSS. atloš dramą „Paskutinė Banga“ ir labai juokingą komediją, „Viens iš mūsų tur apsviesti“. Balias prasišės 2 val. po pietų, lošimas 7 v. vakare; po lošimų šokiai trauksis iki 5 v. iš ryto. Užkvičiame visus lietuvius ir lietuvaites atsilankyti. Įžanga 25c. KOMITETAS.

„Mikės valdinių poteriai“.

Šioje knygtėje telpa caro Mikės prispaustųjų žmonių poteriai. Be to yra giesmės ir daugybė satyriskų trumpų pasikalbėjimų; yra keturi labai dailiai ir juokingai nupiešti paveikslai („Caro sapnas“, „Ramybės ir santalkos anioło darbas“ ir kiti). Kas šiame mėnesyje užsirašys visiems metams juok ir satyros laikraštį „DILGĖLES“ (kaštuoja tik 1 dolerį metams), tas gaus tą knygtę dovanai. („DILGĖLES“ teipgi su paveikslais karikatūroms — tai pirmas lietuvių rašilavojo toks laikraštis).

Adrisas: — „DILGĖLĖS“,

1815 Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

Reikalingas „zeceris“.

Gerai pažįstas spaustuvės darbus. Sąlygos geros. Atsiųskite šiuo adrisu:

Antonov,
Minersville, Pa. Bx 538

PAJIEŠKOJIMAI.

Pajieskau Magdalenos Ambrazaitienės, mėnesį atgal ji gyveno Dūriėna, Pa. Turiu pas ją

svarbų reikalą. Ji pati, ar kas apie ją žino teiksis atsiųskite šiuo adrisu:

V. Stebulis, 15 2nd st.,
Pana, Ill.

LSS. kuopy viršininkų adresai.

Philadelphia, Pa. 1-ma kp. Sekr. P. Jonaitis, 665 N Park av.
Scranton, Pa. 2-ra kp. Org. F. Živatkauskas 309 Charles st.
Cleveland, O. 3-čia kp. Sekr. J. P. Grinius 1204 St Clair av
Chicago, Ill., 4-ta kp. Sekr. P. Galskis 221 Wabansia av
New Britain, Ct. 5-ta k. Sekr. K. Senkus, 201 Washington et
Pittsburg, Pa. 6-ta k. Sek. F. Bagočius 148 Ohio st.

Mc Kees Rocks, Pa.

Rochester, N.Y. 7-ta k. Sekr. K. VAIVODA, 43 Spring st.
Brookport, N.Y.

Wilkes Barre, Pa. 9-ta k. Org. M. Padolekis 254 Moyallen et
Newark, N.J. 11-ta k. Sekr. F. Lingis, 263 Elm str.

Baltimore, Md. 14-ta k. Org. P. Grinius, 663 W Fayette et

Minersville, Pa. 15-ta k. Sekr. J. M. Jaulevičius Bx 6

Meriden, Conn. 16-ta k. Sekr. J. Verbyla So Colony Rd

Brookton, Mass. 17-ta Sekr V. J. PETKŪNAS, 303 N. Main et

Collinsville, Ill. 18 kp. Sekr. V. J. Raudonius, bx 205

Brooklyn, N.Y. 19-ta k. Sekr. A. Unguraitis, 73 Grand st.

Herrin, Ill. 21-ma k. Sekr. M. Ročkus

Chicago, Ill. 22-ra k. Sekr. S. ŽIMAS, 1001 w. 21st st.

Spring Valley, Ill. 23-čia k. Sek. A. Gustaitis, bx 146

Plymouth, Pa. 24 kp. Sekr. ?

Naugatuck et Union City, Conn. 25 kp.

Sekr. J. Martišius 114 Highland av. Naugatuck, Conn

Westville, Ill. 26-ta k. Org. Ch. Majanėkis, bx 413

New Haven, Conn. 27-ta k. Sekr. J. Sagevičius 52 Henry et

Shenandoah, Pa. 28-ta k. Org. J. Rudiminas 236 N west et

Springfield, Ill. 29-tak. Sekr. V. Burba, 1924 N 9th st.

Yonkers, N.Y. 30-ta k. Sekr. J. Vosylius 144 Herriot et

So Bethlehem, Pa. 31-a k. Sekr. P. Berukstis 20 E 3rd st

Waterbury, Conn. 34-ta k. Sekr. P. Pricevičius 7 James et

Lost Creek, Pa. 35-ta k. Sekr. M. Bridickas Bx 19

Bristol, Conn. 38 kp. Sekr. J. Žvingila, 30 Lincoln et

Los Angeles, Cal. 39 kp. Sekr. ?

Worcester, Mass. 40-a k. Sek. V. Narijauskas, 1 Goddard et

Bridgeport, Conn. 41-a k. * Sekr. ?

Easton, Pa. 42-ra k. Sekr. P. Treinavičius 600 Pine et

Melrose Park, Ill. 43 kp. Sekr. A. Dumbis

231 Spring st., Aurora, Ill.

St Louis, Mo. 44-ta k. Sekr. M. Rasimas 1701 N 10th et

Passaic, N.J. 45-ta k. Sekr. P. Norkus, 9 Aspen et

Mahanoy City, Pa. 46-ta k. Sek. J. Overaitis 311 E Center et

Ansonia, Conn. 47-ta k. Org. V. Lelešius 45 Orchard et

Panna, Ill. 48-ta k. Rašt. J. Kaminskas, 2 v. Dewitt et

Hartford, Ct. 49-ta k. Org. S. STANKEVIČIUS, 60 Wells St.

Mc Kees Rocks, Pa. 50 k. Sekr. K. Lukoševičius 11 Locust et

Grand Rapids, Mich. 51 k. Org. J. Martinkaitis 141 Crosby et

New York, N.Y. 52-ra k. Sekr. K. P. Čiuberkiš, 510 Canal et

St. Clair, Pa. 53-čia k. Sekr. A. Zukauskas Bx 281

Courtney, Pa. 54-ta k. Organ. D. Lekavičius, Bx 7

Allegheny, Pa. 55-ta k. Sekr. J. Skrudulis, 1515 Sheffield et

Youngstown, O. 56-ta k. Org. J. J. SMALIS, 270 E Federal et

Wilmerding, Pa. 57-a k. Sek. B. Kondratavičius 121 Lilack al

Jersey City, N.J. 59-ta kuopa

Sek. P. Vasilius 316 Jefferson st. Hoboken, N.J.

So. Boston, Mass. 60-a k. Sek. J. Raulinaitis 25 w 2nd st r 21

W. Lynn, Mass. 61 k. Sekr. S. Danilavičius, 32 Linden et

Riverton, Ill. 62 kp. Sekr. A. Baravykas, Bx 96

Johnston City, Ill. 63 kp. Sek. A. Bajoras Bx 211

Lawrence, Mass. 64 k. Sekr. F. Juškevičius, 251 Canal et

Paterson, N.J. 65 kp. Sekr. J. Zdanis 24 Wait et

Wilmington, Del. 66 k. Sek. M. Dovidaitis 401 1/2 Lombard et

Brighton, Mass. 67 k. Sekr. J. Kuors 32 Market et

Chester, Pa. 68 k. Sek. J. Aukštakalnis 226 w Front st.

Shaft, Pa. 69 kp. Sek. S. Kučinskas Bx 82

Gilberton, Pa. 70-ta kuopa Sekr. C. Rice, Bx 8

Cambridgeport, Mass. 71 k. Sekr. K. Armonas 6 Burleigh et

San Francisco, Cal. 72 k. Sek. S. Cherry 923 Buchanan et

W. Frankfort, Ill. 73 k. Sek. S. Šalčius Bx 171

Livingston, Ill. 74 k. Sek. P. K. Pačosa Bx 142

Rockford, Ill. 75 k. Sek. P. Kazakevičius 423 S 2nd et

Seatonville, Ill. 76 k. Sek. M. Kairis Bx 78

Beard, Ill. 77 kp. Sek. J. Mutalaitis Bx 236

Exeter Boro, Pa. 78 k. Sek. J. Stasevičius 1150 Wyoming av

Gardenville, Pa. 79 kp. Sekr. A. Glinckas, bx 152

Hazleton, Pa. 80 kp. Sek. P. Butkevičius 537 E Broad et

Chicago, Ill. 81 kp. Sekr. A. Žingzda, 11 Moorman st.

AGENTAI „KOVOS“.

W. Quesal, 144 Herriot st. Yonkers, N.Y.
F. Bagočius 148 Ohio st. Mc Kees Rocks, Pa.
J. Ž. E. F. V. S. 711 W. Lombard St. Baltimore, Md.
A. Kalinauskas, 4458 So. Honoré st. Chicago, Ill.

T. Kubilsky, 66 Porter ave.
 J. Keršis, Box 338
 J. Luiza, 22 So Greene st.
 V. Kvedera, 512 W. Barre st.
 P. Kačulis, 512 W. Barre st.
 J. Matulis, 103 Grand st.
 A. Dumbris, Box 512
 P. M. Kaitis, 221 Wabansia Ave., Cor. Marshfield, N. Side, Chicago, Ill.

S. STANKEVYCIUS, 60 Wells st.
 Ch. MAJAUSKAS, Box 413.
 B. Kondratavicius, Box 659
 J. Vaitkevycius, 40 Walnut st.
 J. Jasulevycius, Bx 6
 P. Meškiniš, 775 N. Montello st.
 P. Norkus, 255 River st.
 A. Kašuba, 129 Joseph ave.
 J. Lukoševycius, S.E. Cor. 12th & Ritner st.

Brockton, Mass
 Wilmerding, Pa.
 Baltimore, Md.
 Baltimore, Md.
 Brooklyn, N.Y.
 Melrose Park, Ill.
 Hartford, Conn.
 Westville, Ill.
 Wilmerding, Pa.
 New Haven, Conn
 Minersville, Pa.
 Montello, Mass.
 Paterson, N. J.
 Rochester, N.Y.
 Phila., Pa.

Cumine antspauda.



Šitokia antspauda tinkama kožnam atspaudinimui savo vardo ir pravardeš rašant laiška pas savo draugus ar pažįstamus.

Antspauda ant medinio rankturio prekioja 75c., su rašalo paduškute 95c., nikelio apdaruose - 1.35c. Antspaudas galima padaryt viskiose formose ir visokioms organizacijoms.

V. J. Petkon,
 303 N. Main st. Brockton, Mass. (2)

Lietuviškos Literaturos Agentura.

Visos knygos Lietuviškoj kalboj esančios yra gaunamos, teipgi užrašinėju visus liet. laikraščius. Kiekvienu sykiu duodu knygas dovenų. Atsiliepk katalogų, įdėdams už 2c. markę. Knygynams sutaisau knygas, aparau ir suregystrovoju. Kreipkitės visad pas savo draugą mokslaeivj.

Pusę pelno nuo knygų kas mėnesi priduosis LSPA. Literaturos Fondui.

Fortunatas J. Bagorius.
 Box 1399 Pittsburg, Pa.

Tuzinas popieru už dyka.

Popieros rašymui laiškų su gražiais paveikslais, apskaitymais ir konvertais, kas pirkus vieną tuziną už 25c. per šį gruodžio mėnesį iki naujų metų, tas gaus antra tuziną dovanų. Nepraleiskit geros progos.

A. BACEVYCIA,
 3019 Pulaski Alley, PITTSBURG, Pa. (51)

Dr. A. L. Graičunas

3202 So. Halsted st. Chicago, Ill.

Gydo visokias ligas be skirtumo: **Vyrizskas, Moterizskas ir Vaiku.** Priemimo valandos kasdien ir nedeliomis Nuo 8 ryto iki 9 vakaro.

Telefonas Yards 7399.

German Stomach Bitters.

(Vokiškasis skilvio kartusis vynas)

Prašalina skilvio neželbčiojimą, vidurių užkietėjimą, prietvarą, galvos skaudėjimą, karšį, svaigulį ir kitas negales, paeinančias nuo skilvio.

Bonka 30 centų. Sutaisė Aptiekorius

E. W. Gilas

SE. Cor. 2nd & Federal st. PHILADELPHIA, Pa. (41)

Kataliogas

Sztuku arba Magijos No. 1. DYKAI.

Sztitam kataloge telpa geriausios Magiszkos Sztukos. Kas prisius savo adresu ir už 2c stempa tas gaus Sztuku Katalioga Dykai. Adresas:

H. I. SMITH
 84 Washington St. R. 21-22 CHICAGO, ILL.

Keystone Phone Main 14-28
 Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS

Dr. Philip Rovno,

423 Pine St. Philadelphia.

PRIMAMOSIOS VALANDOS:

Iki 10 išryto
 Nuo 2 iki 3 po pietų
 Nuo 6 iki 8 vakare

Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

KAS DAR NEBUVO PASMANĖ NUSITRAUKT

Fotografiju

Tai labai didelę klaidą padarė, nes niekas teip pigiai ir puikiai negali nutraukt. Eidami kur nors pas nežinomus tiktai pinigis mokate, neturėdami jokio užganėdimo. Kas tik ikišiol nusitraukė pas manę fotografiją, yra užganėdjęs mano darbu. Norintieji mokintis fotogr. amato, lai atsisaukia pas mane

Juozas Szukis

500 So. 2-nd st. Philadelphia, Pa. [48]

VISIEMS ŽINOMAS SALIUNAS
JOHN D. BROWN.

Skaniausis miežinis alus, geriausė degtinė ir vynas.

N. W. cor. 2-nd & Monroe St's,
 Philadelphia, Pa.

Shepherd's APTIEKA

N.E. kampas 2-ros ir Dickinson Str.
 Philadelphia, Pa.

**Ant Akmenu
 Railroad Lalkrodėlis**

Patentuotas reguliatorius, ausuke užsukamas ir nustatomas, vyriškas ar moteriškas, 18 K auksuotas, dvigubi „Hunting“ lukštai, gražiai iškvietkuotas. Tikrai gerai rodo. Yra visur, vartojamas geležinkelio tarnų, kaip geriausiai laikantis; gvarantuota ant 25 m.

Šį laikrodėlį pasiūlme C.D.O. ant kiekvieno adreso, su paveltjimu išegzaminuoti. Jeigu bus toks kaip rašoma, užsimokėk expresui \$ 5.75 ir atvežimo kaštus ir pasiimk laikrodėlį, jei ne, nemokėk nė vieno cento. Atmink, kad už tokį pat laikrodėlį kitur mokėsi \$ 35.00. Prie laikrodėlio dar pridėdam 14K auksuotą labai gražų lenčiūgėlį su kompasu dyka.

EXCELSIOR WATCH CO.,
 902 Central Bank Bldg., Chicago.

Chicagoj ir aplinkinej.

Vienatinis agentas laivakorėjų ir siuntimo pinigų North Chicagoje, kuris yra pilnu ir agituojančiu nariu LSS. Teipgi turi sąkrovą visokių lietuviškų knygų. Neužmirškite.

Peter M. Kaitis
 221 Wabansia ave. Chicago, Ill.

50,000 KNYGELIŲ DYKAI PER PASLAPTINES VYRŲ LYGOS



Šitoje knygoje tialpa daugelis paveikslų ir tapati yra tiesiu mokslo šaltiniu senų ir jaunų vyrų, kurie kenčia nerviskas lygas, kraujo užnuodijima, skilvio, inkstų, kepenių ir puslės lygas. Šita knyga jums išaiškina, kaip nuo jų galima išsigydyti namieje greitai ir pasekmingai. Rašome pacientams jų pačių kalboje. Rašyk mums Lietuviškai.

RODA DYKAI. Urėdiškos valandos nuo 9 iki 5; nedeliomis nuo 9 iki 12.

DR. JOS. LISTER C.
 40 Dearborn Street. La. 7
 CHICAGO, ILL., U. S. A.

„K o v a”

Išleina kas pėtnyčia. Prenumera į visas dalis svieto:

metams	\$ 2.00	„KOVA” The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J. O. Shirvydas, 1418 So. 2-nd Str. Phila. Pa.	
pusmečiui	\$ 1.00	Subscription rates:	
Apgarsinimų prekė:		One year in all parts of the world,	\$ 2.00;
Sykie už colį 50c. per mėnesį 1.00;		Six months	\$ 1.00.
per metus 10.00		Advertisement rates on application	

Siunčiant raštus, pinigų ir visokiose redakcijos reikaluose susirašant, adrisuokite:

„KOVA”, S. E. Cor. Moyamensing Ave. and McClellan Str. Phila

P. Y. OBIECUNAS.

13 & CARSON ST.

S.S. PITTSBURG, PA.

PIRMA LIETUVIŠKA BANKA
su kapitulu \$ 75.000.000

Suorganizuota ir čarteriuta
kaipo

All Nations Deposit
Bank.

(Visų Tautų Banka)



Mūsų banka yra viena iš tvirčiausių Sv. Valstijosė, čarteriuta, esanti po kontrole Valstijos rando ir per tai pilnai užtikrinanti. Prilima pinigų užsiėdijimui ir moka kevirtą procentą. Pardūda laivakortes ant geriausių linijų ir siūnčia pinigų į visas dalis svieto. Padaro daviernastis atlikimui visokių reikalų su valdžia Rusijos. Išmaino visokius pinigus ant merikoniskų arba kitokių. Daro apsergėjimus nuo ugnies ant visų daiktų ir t.t. Pinigus dėl suėdijimo galiat prisistų pačo Money Order'iu arba Expre-so Co., o tuojuas bus išsiųstos bankavos knyguotės.

„RAISTAS” -- („The Jungle”).

Toji pagarsėjusioji knyga jau spaudoje ir netrukus bus užbaig-ti. Knyga parašyta vieno iš geriausių Amerikos raštininkų, p. Upton Sinclair ir išversta geroj ir suprantamoj lietuviškoj kalboje.

„Raistas” jau išversta į 18 visokių kalbų, tas parodo kaip ji yra pageidaujama. Ji sujūdino visuomenę, o Washingtono valdžia persigando nuo knygos „Raistas”. Lietuviams tuom žingeidesnė ta knyga, jogei aprašytas lietuvių gyvenimas, parodant su visoms smulk-menoms, kaip juos visi išnaudoja, lygiai zerkole permatoma vienuj var-gai, kitų linksmybės.

Toje knygoje aprašyta mėsos trustas, kaip nuodina visuomenę ir kaip prie mėsos kobiauriausius dalykus primaišo, kad tik daugiau už-dirbti. Knyga faktiškai parodo visą dabartinę suktybių ir skriaudi-mų sistemą, ir į ką ji paverčia žmones, kuriems iš savo rankų darbo reikia užsilaikyti. Ji parodo, ką nukenčia moteris darbavietėse, kaip jos tampa sužagamos ir kaip ne tik pavienių ypatų, bet ir visų šeimy-nų gyvenimai buna suardyti ir kad paleistuvystė ir kiti nelaimingi apsiereiskimai pasaulėje, tai tik pasekmė dabartinio nelemto surėdymo.

„Raistas” naudinga perskaityt visiems, o ypač labai naudinga kalbėtojams.

„Raistas” tai didelė knyga ir bus tikras papuošimas lietuviškoj literaturoje, kaip netrukus bus užbaigta kaštuos kaip ir angliškas ori-ginalas 1 dol. 50c., bet kurie dabar prisistų tik VIENA DOLERI, ap-turės tą svarbų veikalą t.y. PIGIAU. Vietiniai gali „Vienybės” re-dakcijoj užsirašyti, 120-124 Grand str. Brooklyn, N.Y. Rašant iš to-liau reikia adrisuoti ant išleistojaus vardo teip:

J.Naujokas, Sta. Madison Sq., bx 157, New York City, N.Y.

Be sveikatos nera laimes!

The COLLINS New York Medical Institutas

per daugel metų gyvuojantis, kuriame daktarų patyrimai turi didelį pasisekimą ir paži-nimą visokių ligų, kokio jos skyrtaus ar vardo nebūtų, o ypatingai su geriausia pasekme ir pasišventimtu išgydo užsėdintas ligas bei, visokias silpnības vyrų ir moterų.

Tas Institutas kasdien apturi didelę daugybę nū išgydytų padėkavonių iš visų kraštų Amerikos.

Rodijama visiems, kurie varginami yra ligoms bei nesveikumis, o njeiks neįstengė išgydyt, kad kreiptusi į šitą INSTITUTĄ, tai apturės teisingus, grynus gerus vaistus ir pagelbės sveikatai. Su vaistais drauge reikalingus pamokinimus per laiška (lietuviškai), kaip reikia apsieiti, teipat išaiškinimus apie liga.

Iš daugelio padėkavonių, kurie yra pilnai išgydyti, čia, delei mažumo vietos, talpiname nors vieną:

Garbingas Collins New York Medical Inisritutas!

Prašau priimt širdingą padėkavonę (kurią gali ir pagarsint) už pagelbą sveikatai. Kad metus sirgau ir daug visokių daktarų perleidau, bet negelbėjo ir tik labiau puoliau ant sveikatos. Po visokio gydymo, atsiėnkiau pas Jumis aprašant ligą: skaudėjimą krūtines ir pečių, rankų, kojų ir kitas dalis kūno, nusilpnėjimą vis-am, kaip kosėjimą ir skrepliaų mą, galvos skaudėjimą, svaigimą, vidurių nedirbimą, — tai per Jus išmintingą gydymą ir gerus vaistus, kuriuos man prisuntėt ir suvartoja-u, pasilikau visai sveikas, už tai nužemintal dėkavoju. Galia, kad iš kart prie Jus nesisa-u-kiau. Su godone M.Fortunas, 110 Park str., Butte, Mont.

Tūkstančius tokių padėkavonių galima perstatyt.

JAUSDAMI NESVEIKUMA neatidėlojant atsiaukit, kaip asabiškai, teip ra-sant (lietuviškai) ligos praeitį ir dabartinį stovį. Ką skauda, arba kokia liga kaip senel sergata ar gydeisi pirmiau kur, kiek turit metų amžiaus, vyras ar moteris, vedes ar ne, ir viską tą, ką jauti sau kenkiančio sveikata. Adrisnokit:

The Collins N.Y. Medical Institute

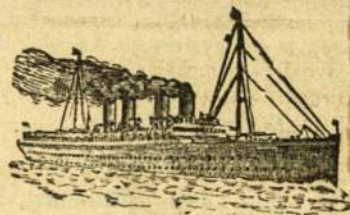
Dr. R.MIELKE, Medical Direktor.

140 W. 34 st. (arti Broadway) New York, N.Y.

Atsilankanti į Ofisą priimami nuo 10 išryto iki 11 ir nuo 2 iki 5 val. po piet. Šventadieniais išryto 10 iki 1 val. po piet.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.



Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigų ir išsiūnčia po gvarancija į visas šal-is svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valetijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

GRAMATIKA angliszkos kalbos.

Su ištarimu kiekvieno angliško žodžio lietuviškai, k.t. be asst [byst] žvėris; e-l-ght [elt] aštuoni; e ye [ai] akis ir t.t. 174 pusl. Su prisuntimu..... \$ 1.25

Vaiku Draugas arba kaip išmokyti skaityt ir rašyt be mokiniojo. 222 abrožėliai parodo žodžius druko ir gražaus rašto. Rašto žodžių yra 255. Pusa-lpių 64. Su prisuntimu..... 15c

Naujas Budas išsimokinimo gražiai lietuviškai rašyt. be pagalbos mokytojaus. 24 ps. 10c. Pinigų siųst per „Money Order” po adre-u:

P.Mikolainis, Box 62 New York.